

Klimatpolitik

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 2013/14:209 Riksrevisionens rapport om klimat för pengarna och 3 följdmotioner med sammanlagt 17 yrkanden samt 75 motionsyrkanden om klimatpolitik m.m. från allmänna motionstiden 2013.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens rapport Klimat för pengarna? Granskningar inom klimatområdet 2009–2012 (RiR 2013:19) och redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rapporten. Granskningsrapporten är slutrapporten för Riksrevisionens granskningsstrategi Hållbar utveckling – klimat, och grundar sig på och kompletterar de elva granskningsrapporter som har publicerats under åren 2009 till 2013 inom denna granskningsstrategi. Syftet med slutrapporten för granskningsstrategin var enligt Riksrevisionen att granska om regeringens styrning ger förutsättningar för effektiva klimatåtgärder, om kostnaderna för olika styrmedel är rimliga utifrån klimatmålen och om rapporteringen är transparent.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna. Samtliga motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till vad som anförs i skrivelsen, utskottets tidigare ställningstaganden och pågående arbete som rör de väckta motionsförslagen. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. I betänkandet finns 28 reservationer (S, MP, SD, V) och 7 särskilda yttranden (S, MP, SD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	8
Ärendet och dess beredning	8
Bakgrund	8
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	9
Utskottets överväganden	10
Internationell klimatpolitik	10
EU:s klimat- och energipolitiska ram för perioden 2020–2030	12
Övriga EU-frågor	22
Nationell klimatpolitik	26
Luftkvalitet	39
Vindkraft	44
Motioner som bereds förenklat	48
Reservationer	49
1. Internationell klimatpolitik, punkt 1 (S, MP, V)	49
2. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (S)	50
3. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (SD)	50
4. EU:s system för handel med utsläppsrätter, punkt 3 (S, MP, V)	52
5. Golvpris för utsläppsrätter, punkt 4 (MP, V)	52
6. Sektorsvisa klimatmål inom EU, punkt 5 (S, V)	53
7. Förnybar energi inom EU:s ramverk, punkt 6 (SD)	54
8. Markanvändning för utsläppsberäkning inom EU, punkt 7 (SD)	54
9. Internationella krediter inom EU:s ramverk, punkt 8 (SD)	55
10. Hållbara bränslen, punkt 9 (MP, V)	55
11. Hållbara bränslen, punkt 9 (SD)	56
12. Utsläppskrav för bilar, punkt 10 (MP, V)	57
13. Nationella klimatmål, punkt 11 (S)	57
14. Nationella klimatmål, punkt 11 (V)	58
15. Klimatpolitiskt ramverk, punkt 12 (S, MP, V)	59
16. Utsläppsminskningar i Sverige, punkt 13 (V)	60
17. Koldioxidläckage, punkt 14 (SD)	61
18. Sveriges intäkter från utsläppshandeln, punkt 15 (V)	62
19. Överskott av utsläppsrätter, punkt 16 (S, MP, V)	62
20. Konsumtionsbaserad statistik, punkt 18 (S)	64
21. Konsumtionsbaserad statistik, punkt 18 (MP, V)	64
22. Nationell klimatanpassning, punkt 19 (S, MP)	65
23. Nationell klimatanpassning, punkt 19 (SD)	66
24. Energiforskning, punkt 20 (SD)	66
25. Strategier för renare luft, punkt 21 (S, V)	67
26. Strategiskt arbete mot försurning, punkt 22 (S)	67
27. Partikelhalten i städernas luft, punkt 23 (S, MP, V)	68
28. Vindkraftens miljöpåverkan, punkt 24 (SD)	69
Särskilda yttranden	71
1. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (MP)	71
2. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (V)	71

3. Nationella klimatmål, punkt 11 (MP)	72
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (S)	73
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (MP)	73
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (SD)	73
7. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (V)	73
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	74
Skrivelsen	74
Följdmotionerna	74
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	76
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 25	84

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Internationell klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ491 av Désirée Liljevall (S) och

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 1 (S, MP, V)

2. Klimatmål på EU-nivå

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkandena 1, 3 och 4,

2013/14:MJ428 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C) i
denna del och

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 5, 7 och 15
i denna del.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (SD)

3. EU:s system för handel med utsläppsrätter

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4,

2013/14:MJ428 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C) i
denna del och

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4.

Reservation 4 (S, MP, V)

4. Golvpris för utsläppsrätter

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 5 (MP, V)

5. Sektorsvisa klimatmål inom EU

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 6 och 15 i
denna del.

Reservation 6 (S, V)

6. Förnybar energi inom EU:s ramverk

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkande 9.

Reservation 7 (SD)

7. Markanvändning för utsläppsberäkning inom EU

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkande 7.

Reservation 8 (SD)

8. Internationella krediter inom EU:s ramverk

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkande 5.

Reservation 9 (SD)

9. Hållbara bränslen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 31 och 32 samt
2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkande 8.

Reservation 10 (MP, V)

Reservation 11 (SD)

10. Utsläppskrav för bilar

Riksdagen avslår motion

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 34.

Reservation 12 (MP, V)

11. Nationella klimatmål

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt
2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 14.

Reservation 13 (S)

Reservation 14 (V)

12. Klimatpolitiskt ramverk

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:C330 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP) yrkande
2,

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 1,

2013/14:MJ21 av Matilda Ernkrans m.fl. (S),

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1,

2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 19 och

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 16 och 17.

Reservation 15 (S, MP, V)

13. Utsläppsminskningar i Sverige

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 16 (V)

14. Koldioxidläckage

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkande 2.

Reservation 17 (SD)

15. Sveriges intäkter från utsläppshandeln

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 och
2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12.

Reservation 18 (V)

16. Överskott av utsläppsrätter

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6 och
2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 21.

Reservation 19 (S, MP, V)

17. Rapportering av måluppfyllelse

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 12.

18. Konsumtionsbaserad statistik

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 24 och
2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18.

Reservation 20 (S)

Reservation 21 (MP, V)

19. Nationell klimatanpassning

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkande 10 och

2013/14:MJ242 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson
(båda S) yrkande 2.

Reservation 22 (S, MP)

Reservation 23 (SD)

20. Energiforskning

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD)
yrkande 6.

Reservation 24 (SD)

21. Strategier för renare luft

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

*Reservation 25 (S, V)***22. Strategiskt arbete mot försurning**

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9.

*Reservation 26 (S)***23. Partikelhalten i städernas luft**

Riksdagen avslår motion

2013/14:MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 6.

*Reservation 27 (S, MP, V)***24. Vindkraftens miljöpåverkan**

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:MJ333 av Lars Gustafsson (KD),

2013/14:MJ396 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2013/14:MJ400 av Annelie Karlsson m.fl. (S) och

2013/14:N322 av Josef Fransson och Thoralf Alfsson (båda SD)
yrkande 3.*Reservation 28 (SD)***25. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

26. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2013/14:209 till handlingarna.

Stockholm den 27 maj 2014

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Rune Wikström (M), Johan Löfstrand (S), Johan Hultberg (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Roger Tiefensee (C), Pyry Niemi (S), Christer Akej (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Kristina Nilsson (S) och Lolo Lindström (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2013/14:209 Riksrevisionens rapport om klimat för pengarna och 3 följdmotioner med sammanlagt 17 yrkanden samt 75 motionsyrkanden om klimatpolitik m.m. från allmänna motionstiden 2013.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens rapport Klimat för pengarna? Granskningar inom klimatområdet 2009–2012 (RiR 2013:19) och redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rapporten. Granskningsrapporten är slutrapporten för Riksrevisionens granskningsstrategi Hållbar utveckling – klimat, och grundar sig på och kompletterar de elva granskningsrapporter som har publicerats under åren 2009 till 2013 inom denna granskningsstrategi.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna. Samtliga motionsyrkanden avstyrks med hänvisning till vad som anförs i skrivelsen, utskottets tidigare ställningstaganden och pågående arbete som rör de väckta motionsförslagen. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Bakgrund

Riksrevisionens rapport Klimat för pengarna? Granskningar inom klimatområdet 2009–2012 (RiR 2013:19) publicerades den 5 december 2013. Granskningsrapporten är slutrapporten för Riksrevisionens granskningsstrategi Hållbar utveckling – klimat och grundar sig på och kompletterar de elva granskningsrapporter som nämns nedan. Strategins huvudsyfte var enligt Riksrevisionen att granska om staten använder sina styrmedel så att utsläppen av växthusgaser minskar i enlighet med målen och till rimliga kostnader. Riksdagen överlämnade rapporten till regeringen den 6 december 2013. Med anledning av granskningsrapporten överlämnade regeringen skrivelse 2013/14:209 Riksrevisionens rapport om klimat för pengarna den 4 april 2014.

Tidigare har Riksrevisionen publicerat följande granskningsrapporter inom strategin:

- Energideklarationer – få råd för pengarna (RiR 2009:6).
- Vad är Sveriges utsläppsrätter värda? (RiR 2009:21).
- Miljökrav i offentlig upphandling – är styrningen mot klimatmålet effektiv? (RiR 2011:29).
- Klimatinsatser utomlands – statens köp av utsläppskrediter (RiR 2011:8).

- Biodrivmedel för bättre klimat – Hur används skattebefrielsen? (RiR 2011:10).
- Klimatrelaterade skatter – vem betalar? (RiR 2012:1).
- Svensk klimatforskning – vad kostar den och vad har den gett? (RiR 2012:2).
- Infrastrukturplanering – på väg mot klimatmålen? (RiR 2012:7).
- Utsläppshandel för att begränsa klimatförändringen – fungerar det? (RiR 2012:27).
- Energieffektivisering inom industrin – effekter av statens insatser (RiR 2013:8).
- Sverige i Arktiska rådet – effektivt utbyte av medlemskapet? (RiR 2013:9).

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser i rapporten Klimat för pengarna? Granskningar inom klimatområdet 2009–2012 (RiR 2013:19) samt vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av rapporten. Syftet med slutrapporten för granskningsstrategin Hållbar utveckling – klimat var enligt Riksrevisionen att granska om regeringens styrning ger förutsättningar för effektiva klimatåtgärder, om kostnaderna för olika styrmedel är rimliga utifrån klimatmålen och om rapporteringen är transparent.

Utskottets överväganden

Internationell klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S) om internationell klimatpolitik.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Skrivelsen

I skrivelsen framhåller regeringen att klimatfrågan är en av vår tids stora utmaningar och att klimatförändringarna är regeringens mest prioriterade miljöfråga. Att minska utsläppen av växthusgaser är en global utmaning som kräver insatser på nationell och global nivå. FN:s medlemsländer har enats om att jordens temperaturökning ska hållas under två grader jämfört med förindustriell nivå, men de sammanlagda globala åtaganden om utsläppsminskningar som hittills har gjorts är otillräckliga för att det målet ska nås. Regeringen anför vidare att den står fast vid att Sverige även i fortsättningen ska vara ett föregångsland på klimatområdet. Sverige verkar därför för att EU ska ha en pådrivande roll i det internationella arbetet under FN:s ramkonvention om klimatförändringar så att en ny kraftfull, rättsligt bindande, global överenskommelse för tiden efter 2020 kan antas senast 2015.

Regeringen framhåller att Sverige aktivt har medlat mellan förhandlingsparterna och ordnat särskilda möten i den viktiga förhandlingsfrågan om skador och förluster på grund av klimatförändringarna. Sverige har också ordnat särskilda möten i frågan om rättvisa åtaganden. I skrivelsen anför också att Sverige är mycket aktivt i processer som kompletterar och underlättar FN-förhandlingarna. Några exempel som nämns är att regeringen har tagit initiativ till ett internationellt arbete för att bygga upp kunskap kring samhällsekonomiska kostnader och vinster av klimatåtgärder (New Climate Economy) och att Sverige deltar aktivt såväl i arbetet med utfasning av fossilsubventioner inom den internationella samarbetsgruppen Friends of Fossil Fuels Subsidy Reform (FFFSR) som i samarbetet om kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar i Koalitionen för ren luft och klimat (Climate and Clean Air Coalition, CCAC). Vidare anför att det är regeringens utgångspunkt att en ambitiös klimatpolitik förutsätter långsiktiga och kontinuerliga utsläppsminskningar både nationellt och internationellt. Internationella insatser är nödvändiga komplement till den resurseffektiva och lågutsläppsbaseade utveckling som måste komma till stånd i det svenska samhället.

Regeringen välkomnar Riksrevisionens arbete inom granskningsstrategin Hållbar utveckling – klimat och instämmer till fullo i granskningens utgångspunkt om vikten av effektiva styrmedel och att avsedda mål och resultat ska uppnås på ett kostnadseffektivt sätt. Regeringen framhåller även att Riksrevisionens granskningsrapport understryker klimatfrågans vikt och komplexitet.

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1 anförs att Sverige bör pröva en ny strategi i klimatförhandlingarna. En strategi som bygger mer på förtroende och respekt. Enligt motionen handlar det om att på hemmaplan på allvar sätta fart med investeringar i förnybart, i infrastruktur och energieffektivisering och att visa på att en mer progressiv klimatpolitik tjänar oss väl, stärker vår konkurrenskraft och bygger broar till jobb och välfärd.

Enligt motion 2013/14:MJ491 av Désirée Liljevall (S) måste vi öka våra ansträngningar för att hejda klimatförändringarna och undvika Världsbankens 4-graders-scenario. För att klara detta krävs enligt motionen omfattande internationella åtgärder och samarbete.

Utskottets ställningstagande

När det gäller internationella förhandlingar har regeringen vid upprepade tillfällen (bl.a. prop. 2013/14:1 utg.omr. 20) anfört att den står fast vid att Sverige också i fortsättningen ska vara ett föregångsland på klimatområdet. Vidare har regeringen anfört att Sverige har kunnat ta ledningen internationellt genom ambitiösa nationella klimatmål, ett högt klimatbistånd och genom att förmå EU att gå fattiga länder till mötes i nyckelfrågor såsom att gå med i en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet. Såsom utskottet anförde i sitt betänkande 2012/13:MJU11 välkomnar utskottet att regeringen avser att verka för att sprida kunskap om fördelarna med att handla tidigt i klimatarbetet och för att lyfta detta högst upp på den globala agendan. Utskottet har även anfört att en bred internationell överenskommelse om radikalt minskade utsläpp av växthusgaser är helt avgörande för att nå framgångar i det globala klimatarbetet. Av skrivelsen framgår att Sverige aktivt medlat mellan förhandlingsparterna och ordnat särskilda möten i den viktiga förhandlingsfrågan om skador och förluster på grund av klimatförändringarna. Sverige har också ordnat särskilda möten i frågan om rättvisa åtaganden. Utskottet delar regeringens uppfattning att en ambitiös klimatpolitik förutsätter långsiktiga och kontinuerliga utsläppsminskningar både nationellt och internationellt. Utskottet ser också positivt på att Sverige är mycket aktivt i processer som kompletterar och underlättar FN-förhandlingarna så som anförs i skrivelsen.

Utskottet finner mot bakgrund av den lämnade redogörelsen inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2013/14:MJ493 yrkande 1 (S) och 2013/14:MJ491 (S). Motionerna avstyrks därför i berörda delar.

EU:s klimat- och energipolitiska ram för perioden 2020–2030

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, MP, C, SD, V) om klimatmål på EU-nivå, markanvändning, internationella krediter samt förnybar energi inom EU:s ramverk för klimat- och energipolitik, och EU:s system för utsläppshandel.

Jämför reservationerna 2 (S), 3 (SD), 4 (S, MP, V), 5 (MP, V), 6 (S, V), 7 (SD), 8 (SD) och 9 (SD) samt särskilda yttrandena 1 (MP) och 2 (V).

Inledning

Den 22 januari 2014 presenterade kommissionen ett samlat paket där bl.a. ett meddelande om ett ramverk för klimat- och energipolitiken, KOM(2014) 15, och ett förslag till beslut om reform av EU:s system för handel med utsläppsrätter (EU ETS), KOM(2014) 20, ingår. Bakgrunden till förslaget är det mål som Europeiska rådet beslutat om: att EU ska minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent till 2050 jämfört med 1990. Minskningarna är enligt FN:s vetenskapliga klimatpanel nödvändiga för att den genomsnittliga globala uppvärmningen ska kunna hållas under två grader Celsius. Meddelandet innehåller förslag till en målstruktur för klimat- och energipolitiken till 2030. Kommissionens förslag omfattar ett klimatmål om 40 procent för EU-interna utsläppsminskningar och ett bindande mål på EU-nivå för förnybar energi om minst 27 procent till 2030. Inga nya mål för energieffektivisering föreslås, utan kommissionen aviserar att den avser att återkomma till frågan efter att översynen av energieffektiviseringsdirektivet avslutats senare i år. Kommissionen föreslår också indikatorer för konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Ramverket ska enligt förslaget följas upp med nationella planer för konkurrenskraftig, säker och hållbar energi. I samband med ramverket presenterades också ett förslag till beslut om förändringar av EU:s direktiv för handel med utsläppsrätter. Kommissionen föreslår införandet av en stabilitetsreserv som reglerar mängden auktionerade utsläppsrätter varje år beroende på befintligt utbud av utsläppsrätter. Regleringen föreslås träda i kraft i den fjärde handelsperioden, dvs. fr.o.m. 2021.

Motionerna

Enligt kommittémotion 2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) bör regeringen driva att EU:s klimatmål för 2030 ska svara mot den högre delen av spannet i EU:s mål för 2050 som är minus 80–95 procent till 2050 (yrkande 5) och inom EU verka för att kommissionens arbete med färdplanen för klimatpolitiken till 2050 tar sikte på att nå det högre målet i spannet (yrkande 7). I motionen anförs också att ett delmål redan nu för 2040 skulle ge en färdig ”trappa” till 2050-målet, vilket skulle gynna jobb och konkurrenskraft (yrkande 15 delvis).

I motion 2013/14:MJ428 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C) anförs att kraftfulla åtgärder behövs för att minska koldioxidutsläppen, såsom att höja målet för utsläppsminskningar. I samma motion framhålls även att Sverige måste arbeta för att få upp priset på utsläppsrätter med en s.k. set-aside-lösning.

Enligt kommittémotion 2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) bör regeringen vid förhandlingarna om den klimat- och energipolitiska ramen verka för att de åtaganden som görs av EU:s medlemsstater ska kunna justeras utifrån framtida faktiska globala överenskomelser (yrkande 3). Regeringen bör också driva som svensk linje att EU:s medlemsstater inte ska anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än världens övriga stora utsläppare (yrkande 4). I motionen anförs vidare att regeringens linje vid förhandlingar i EU givetvis måste vara att de som släpper ut mest också ska göra de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till bördefördelningen inom EU (yrkande 1).

Vänsterpartiet anför i sin kommittémotion 2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. att regeringen bör verka för att fler utsläppsrätter tas undan från handelssystemet för att få upp priset och få ett system som fungerar bättre (yrkande 4). I samma motion yrkas att regeringen bör överväga att verka för ett lägsta pris, s.k. golvpris, inom systemet (yrkande 5).

I kommittémotion 2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4 framhålls att regeringen bör vara pådrivande för ETS-systemets utveckling och att långsiktiga strukturella åtgärder för att lösa problemet med låga utsläppspriser och stora överskott på utsläppsrätter bör tas fram. Vidare anförs (yrkande 6) att regeringen bör driva att EU inför sektorsvisa klimatmål. Även i yrkande 15 anförs att sektorsvisa klimatmål bör införas i ett ramverk.

Sverigedemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi (yrkande 9). I motionen anförs vidare att regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av utsläpp av klimatgaser ska utgå från faktiska nettoutsläpp som inkluderar

markanvändningen (yrkande7). Enligt yrkande 5 i samma motion bör regeringen i EU motsätta sig åtaganden om utsläppsminskningar i form av internationella krediter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att regeringen står fast vid att Sverige också i fortsättningen ska vara ett föregångsland på klimatområdet och att Sverige därför verkar för att EU ska ha en pådrivande roll i det internationella arbetet under FN:s ramkonvention om klimatförändringar så att en ny kraftfull, rättsligt bindande, global överenskommelse för tiden efter 2020 kan antas senast 2015, så som anförs i skrivelsen.

Klimatmål på EU-nivå och bördefördelning

Så som framhålls i årets budgetproposition (prop. 2013/14:1 utg.omr. 20) behövs ett tydligt ledarskap i klimatförhandlingarna och EU bör befästa sin roll i detta avseende. För att EU:s politik ska bli tillräckligt ambitiös krävs att enskilda medlemsländer är beredda att gå före. Genom EU formuleras plattformen för en klimatpolitik där gemensamma krav och spelregler skapas över hela Europa inom ramen för den inte marknaden.

Utskottet har i sitt yttrande över kommissionens meddelande om ett ramverk för klimat- och energipolitiken (2013/14: MJU3y) betonat vikten av att EU befäster sitt ledarskap och agerar kraftfullt och konstruktivt för att åstadkomma ett globalt klimatavtal i Paris 2015 som håller den globala uppvärmningen under två grader. För att visa ledarskap behöver EU besluta om klimatmål före det klimattoppmöte som FN:s generalsekretär ska hålla i september 2014. I yttrandet välkomnar utskottet därför kommissionens meddelande med förslag på ett samlat ramverk för klimat- och energipolitiken för 2030, men anför också att ambitionsnivån behöver höjas. Utskottet uppmanar vidare EU att utarbeta och besluta om ramverket så snart som möjligt. En stärkt europeisk klimat- och energipolitik gör det möjligt för aktörer i näringslivet att fatta investeringsbeslut med utgångspunkt i välgrundade antaganden om exempelvis framtida utsläppspriser. Mot denna bakgrund bör ett bindande klimatmål för EU till 2030 beslutas så snart som möjligt. I yttrandet anför utskottet vidare att det liksom tidigare ställer sig bakom ett ambitiöst bindande klimatmål till 2030 som gör det möjligt att uppnå målet att minska utsläppen med 80–95 procent till 2050 på ett kostnadseffektivt sätt. Utskottet framhåller också att det är medvetet om att det sätt bördefördelningen görs på får stor påverkan på varje medlemsstats andel av utsläppsminskningen. Så som anförs i yttrandet ställer sig utskottet bakom kommissionens förslag om 40 procents utsläppsminskning inom EU förutsatt att bördefördelningen mellan medlemsländerna görs på ett kostnadseffektivt sätt. Vidare framhålls att utskottet

välkomnar ett mer ambitiöst mål om det samtidigt inkluderar möjligheten till utsläppsminskningar i utlandet, förutsatt att andra utvecklade länder tar sin del av bördan i internationella förhandlingar.

I årets budgetproposition (se ovan) anför regeringen att den under 2014 avser att utveckla Sveriges utgångspunkter i de globala förhandlingarna. EU behöver redan nu inrikta sin politik mot det övergripande målet om 80–95 procents utsläppsminskning till 2050. Regeringen anför vidare att den vill se en utveckling där EU:s mål för utsläppsminskningar gemensamt kan höjas från 20 procent till 30 procent till 2020. Regeringen har sedan tidigare slagit fast att EU bör sätta mål för 2030 och 2040 på vägen mot målet för 2050. Utskottet noterar att kommissionen i sitt meddelande inte ser några fördelar med att föreslå högre villkorade mål innan de internationella förhandlingarna har ägt rum. I meddelandet framhåller kommissionen emellertid att om förhandlingsresultaten blir sådana att det motiverar ambitiösare mål från unionens sida kan en sådan extra insats vägas upp genom tillgång till internationella krediter. I Regeringskansliets faktagromemoria (2013/14:FPM56) med anledning av det aktuella meddelandet redovisar regeringen sin preliminära ståndpunkt. Regeringen anför i promemorian att den kan tänka sig ytterligare 10 procents utsläppsminskning, utöver de 40 procent som anges i meddelandet, i form av internationella krediter förutsatt att andra utvecklade länder tar sin del av bördan i de internationella förhandlingarna.

Utskottet konstaterar att miljørådet höll en riktlinjedebatt den 3 mars 2014 om kommissionens meddelande om en klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020–2030. Utskottet ser positivt på att det fanns ett brett stöd för en ambitionsnivå för utsläppsminskningar om minst 40 procent och att även målet om minst 27 procent från förnybar energi stöddes generellt, enligt regeringens rapport från miljørådet. Utskottet noterar även att en för många viktig del av diskussionen handlade om bördefördelningen mellan medlemsstaterna. Utskottet följer det förhandlingsarbete som pågår.

Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2013/14: MJ493 (S) yrkandena 5, 7 och 15 i denna del, 2013/14: MJ428 (C) i denna del samt 2013/14: MJ23 (SD) yrkandena 3 och 4 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller bördefördelningen anför kommissionen i sitt meddelande att de gemensamma insatserna för de sektorer som inte omfattas av systemet för utsläppshandel måste fördelas mellan de enskilda medlemsstaterna på ett lämpligt sätt. I dag görs fördelningen med utgångspunkt i relativ välfärd, varvid man använder BNP per capita som måttstock. Detta leder till en stor spridning i insatsnivå, från minskningar på 20 procent till ökning på 20 procent av utsläppsnivån. Den analys som ligger till grund för kommissionens konsekvensbedömning möjliggör en kostnadseffektiv fördelning av insatserna mellan medlemsstaterna. Det bekräftas att kostnader och investeringar skulle vara relativt sett högre i medlemsstater med låga inkomster, samtidigt som kostnaderna för unionen som helhet minime-

ras. Detta speglar dessa länders relativt sett högre koldioxidintensitet, lägre energieffektivitet och lägre investeringskapacitet. Analysen visar bl.a. att länder vars BNP ligger under 90 procent av EU-genomsnittet under perioden 2021–2030 skulle behöva göra investeringar på en nivå som per år uppskattas ligga ca 3 miljarder euro över EU-genomsnittet för kostnadsökningar under den perioden. Därför anser kommissionen att man, när man bestämmer varje enskild medlemsstats utsläppsminskning mål i en 2030-ram, även fortsättningsvis bör beakta dessa fördelningsfaktorer, samtidigt som man garanterar den inre marknadens integritet, exempelvis när det gäller energieffektivitet och energiförbrukande produkter. Så som kommissionen anför kommer det med tanke på vikten av framtida investeringar också att krävas lösningar som bidrar till bättre finansiering.

Utskottet har ställt sig bakom kommissionens förslag om 40 procents utsläppsminskning inom EU förutsatt att bördefördelningen mellan medlemsländerna görs på ett kostnadseffektivt sätt (se yttrande 2013/14: MJU3y). Utskottet konstaterar att en kostnadseffektiv fördelning av ett utsläppsminskning mål, i enlighet med kommissionens beräkningar, resulterar i att utsläppsminskningarna relativt sett blir stora i de mindre rika medlemsländerna och att de därför skulle få störst negativ påverkan på sin BNP-utveckling. Effekten på Sverige skulle i detta scenario troligtvis bli mindre än snittet för EU. Skulle utsläppsminskningarna fördelas mindre kostnadseffektivt skulle effekten på EU som helhet bli större. Så som anförs i regeringens faktapromemoria (2013/14:FPM56) beror effekten på BNP också på hur åtgärder för utsläppsminskningar genomförs, t.ex. kan möjligheten att föra över utsläppsutrymme mellan medlemsstaterna bidra till ett mer kostnadseffektivt genomförande. Man kan också tänka sig ett samarbete om utveckling av förnybar energi där kostnaden är lägst.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motion 2013/14: MJ23 (SD) yrkande 1.

EU:s system för handel med utsläppsrätter

Utskottet påminner om att EU:s system för handel med utsläppsrätter startade 2005 med en testperiod fram till 2008. Den andra handelsperioden pågick 2008–2012. Så som framhålls i skrivelsen byggdes det upp ett överskott av utsläppsrätter i handelssystemet under den andra handelsperioden. Orsaken var till stor del minskad energianvändning och industriproduktion på grund av den ekonomiska kris som inträffade 2008 och vars effekter på EU:s ekonomi fortfarande kvarstår. Till följd av den minskade efterfrågan sjönk priserna på utsläppsrätter kraftigt mellan 2009 och 2013. I november 2012 presenterade kommissionen en rapport om hur utsläppsmarknaden och handelssystemet fungerade (KOM(2012) 652 slutlig). Kommissionen uppskattade i rapporten att det 2013 skulle finnas ett överskott på ca 2 miljarder utsläppsrätter och att överskottet kunde förväntas växa till ca 2,6 miljarder till 2020. Kommissionen föreslog en förändring av tidsprofilen för auktionering av utsläppsrätter genom att skjuta på auktioneringen

av 900 miljoner utsläppsrätter från 2014–2016 till 2019–2020 för att på kort sikt hantera en del av överskottet (s.k. backloading). Kommissionen pekade också på att mer långsiktiga strukturella åtgärder behövdes. Förslaget om en förändrad tidsprofil för auktionering av utsläppsrätter resulterade i kommissionens förordning (EU) nr 176/2014. Så som anförts ovan ingår ett förslag om att införa en stabilitetsreserv i handelssystemet från 2021 i det klimat- och energiramverk för EU till 2030 som kommissionen presenterade den 22 januari 2014. Under våren har behandlingen av förslaget inletts. Regeringen framhåller i skrivelsen att den avser att ta en aktiv roll i dessa förhandlingar med utgångspunkten att strukturella åtgärder som stärker handelssystemet och dess långsiktiga funktion är nödvändiga för att stärka handelssystemets prissignal.

I sitt yttrande över kommissionens meddelande (2013/14:MJU3y) välkomnar utskottet att kommissionen har lagt fram ett förslag om att upprätta en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem (KOM(2014) 20 slutlig). EU:s system för handel med utsläppsrätter är centralt för EU:s klimatpolitik och för att klara EU:s klimatmål – på både kortare och längre sikt. Det är därför mycket oroande att systemets prissignal har blivit alldeles för svag för att styra mot de långsiktiga investeringar som nu behövs i hela Europa. Utskottet har tidigare anförts att det finns behov av att stärka systemets trovärdighet och dess prissignal (bet. 2013/14:MJU3). Så som kommissionen anför i sitt meddelande krävs ett tidigt beslut om att bygga om systemet till ett mer slagfärdigt instrument för att det ska kunna främja koldioxidsnåla investeringar på ett effektivt sätt, till lägsta pris för samhället. I yttrandet anför utskottet att mot bakgrund av att kommissionens förslag om att upprätta en reserv träder i kraft först 2021 skulle utskottet vilja se konkreta förslag på hur handelssystemet och dess prissignal kan stärkas i närtid. Även regeringen påpekar i skrivelsen att den anser att åtgärder behöver vidtas även före 2020. Utskottet noterar att under den riktlinjedebatt som miljørådet höll den 3 mars 2014 lyfte flera medlemsstater fram EU:s handelssystem för utsläppsrätter (EU ETS) som det centrala instrumentet för EU:s klimatpolicy. Av regeringens rapport från miljørådet framgår också att flera såg ett behov av en reform av EU ETS som träder i kraft tidigare än 2020 och som går utöver förslaget om en stabilitetsreserv som kommissionen föreslagit i syfte att balansera utbud och efterfrågan.

Med hänsyn till det arbete som pågår föreslår utskottet att motionerna 2013/14:MJ493 (S) yrkande 4, 2013/14:MJ22 (V) yrkande 4 och 2013/14: MJ428 (C) i denna del lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller prisregleringsmekanismer har utskottet behandlat denna fråga tidigare (bet. 2013/14:MJU3) och då anförts att ett prisgolv vid auktionering av utsläppsrätter är en mekanism som reglerar utsläppspriset genom att påverka utbudet via en prisregleringsreserv. Prisregleringsmekanismer ändrar i grunden handelssystemet som i dag bygger på att priset

bestäms av marknadens aktörer utifrån ett på förhand bestämt utbud av utsläppsrätter och en varierande efterfrågan. Utskottet noterar att finansutskottet tidigare har behandlat frågan om prisgolv för utsläppsrätter. Finansutskottet ansåg att ett prisgolv inte är ändamålsenligt utan riskerar att medföra en artificiell marknadspåverkan. När auktionering införs som huvudregel för fördelning av utsläppsrätter vore det enligt finansutskottets uppfattning riskabelt att påverka prissättningen, och därmed hela auktioneringssystemets funktionssätt, genom en sådan reglering (bet. 2011/12:FiU47). Miljö- och jordbruksutskottet ser ingen anledning att göra en annan bedömning än finansutskottet i denna fråga och avstyrker därför motion 2013/14:MJ22 (V) yrkande 5.

Sektorsvisa klimatmål

Så som utskottet anförde i sitt betänkande 2012/13:MJU11 krävs begränsningar av utsläppen i Sverige inom alla samhällssektorer. Utskottet har dock tidigare avvisat motionsförslag om sektorsvisa klimatmål (se t.ex. bet. 2008/09:MJU28 Riktlinjer för klimatpolitiken m.m.). För att uppnå en god ekonomi och för att hushålla med de gemensamma resurserna bör den kombination av åtgärder genomföras som långsiktigt uppnår det önskade målet till lägsta möjliga kostnad, dvs. den mest kostnadseffektiva åtgärds-kombinationen. För att det ska vara möjligt att förena höga ambitioner i klimatpolitiken med en god tillväxt är det mycket viktigt att samhällsekonomisk effektivitet beaktas i utformningen av klimatpolitiken. Genom deltagande i internationella handelssystem, t.ex. EU:s system för handel med utsläppsrätter, genereras ett pris på utsläpp som skapar incitament till teknikutveckling och strukturomvandling. Sektorer utanför handelssystemet behöver genom andra instrument möta motsvarande incitament att minska sina utsläpp. Förutsättningarna för att minska utsläppen ser olika ut i olika delar av samhället och därför behövs olika typer av styrmedel. Så som regeringen anför i direktiv 2014:53 (se mer om detta nedan) är grunden i klimatpolitiken principen om ett pris på koldioxid. En viktig utgångspunkt för miljöpolitiska styrmedel är att de, i möjligaste mån, ska utformas så att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan. Styrmedel bör också vara administrativt enkla och i möjligaste mån teknikneutrala. Utskottet delar regeringens uppfattning att priset på utsläpp i största möjliga utsträckning bör sättas lika i alla sektorer för att skapa förutsättningar för en kostnadseffektiv omställning.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2013/14: MJ493 (S) yrkandena 6 och 15 i denna del avslås.

Kärnkraft och förnybar energi inom ramverket

Utskottet konstaterar att kommissionen i sitt meddelande (KOM(2014) 15) framhåller att fördelarna med förnybar energi måste utnyttjas på ett så marknadsdrivet sätt som möjligt i framtiden. I meddelandet anförks vidare att systemet för handel med utsläppsrätter och det bidrag som förnybar

energi ger till minskningen av växthusgasutsläppen är nära kopplade och kompletterar varandra. Ett mål för minskning av växthusgasutsläppen på 40 procent bör enligt kommissionen redan i sig självt främja en växande andel förnybar energi i EU till minst 27 procent. Kommissionen föreslår därför att detta bör vara EU:s mål för andelen förnybar energi som förbrukas i EU. Målet skulle vara bindande i EU, men inte i de enskilda medlemsstaterna, utan det skulle uppnås genom klara åtaganden som medlemsstaterna själva beslutar om, och som skulle styras av behovet av att gemensamt uppnå EU-målet samt bygga på vad varje enskild medlemsstat bör prestera i förhållande till dess nuvarande mål för 2020. Till skillnad från den nuvarande ramen skulle EU-målet således inte omsättas i nationella mål genom EU-lagstiftning, vilket leder till att medlemsstaterna får ett större spelrum att uppnå sina mål för minskade växthusgasutsläpp så kostnadseffektivt som möjligt och i enlighet med sina specifika förhållanden, sin energimix och förmåga att producera förnybar energi.

När det gäller den svenska energimixen noterar utskottet att regeringen redovisade sin syn på kärnkraftens framtid i propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09: NU25, rskr. 2008/09:301). Regeringen anförde då att kärnkraften kommer att vara en viktig del av svensk elproduktion under överskådlig tid. Med ett ökande fokus på klimatförändringarna uppfyller kärnkraften ett av de viktigaste kraven som ställs på dagens energikällor, nämligen att den endast innebär låga utsläpp av växthusgaser.

Utskottet konstaterar dock att förnybara energikällor enligt Energimyndigheten är sådana som återbildas hela tiden genom exempelvis solens eller månens inverkan på jorden. Vattenkraft, vindkraft, solenergi, tidvattenenergi och vågenergi tillhör de förnybara energikällorna. Biobränslen, från exempelvis skogsbruket, räknas också som en förnybar energikälla så länge som tillväxten är lika stor som avverkningen. Till de förnybara energikällorna räknas också biogas, dvs. gas som vi människor kan utvinna ur olika biologiska material, exempelvis från matrester. Energimyndigheten framhåller att användningen av förnybara energikällor inte påverkar miljön på samma sätt som användningen av olja, kol och andra fossila energikällor; inte heller produktion av el i kärnkraftverk påverkar vår miljö negativt, enligt myndigheten. Däremot är både uranbrytningen och avfallet från kärnkraftverken negativ för vår miljö. Så som energimyndigheten framhåller i sin rapport Kärnkraften nu och i framtiden är uran är en begränsad resurs och som andra naturresurser begränsad till ett antal länder. De flesta kärnkraftreaktorerna är även beroende av anrikning av det naturliga uranet. Om en öppen eller sluten kärnbränslecykel används är avgörande för hur länge uranreserverna kommer att räcka och hur kärnkraften kan växa. Med en sluten cykel kommer reserverna räcka länge men samhället måste hantera det plutonium som denna cykel innebär.

Avslutningsvis noterar utskottet att näringsutskottet i sitt utlåtande 2013/14: NU29 har understrukt att satsningar på förnybar energi och energieffektivisering kommer att vara viktiga för att uppnå målet om minskade utsläpp av växthusgaser och att även kärnkraften kommer att behöva bidra till Europas energiomställning för att målet ska kunna nås.

Därmed föreslår utskottet att motion 2013/14: MJ23 (SD) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

Markanvändning vid beräkning av utsläpp inom EU

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat frågan om upptag och utsläpp av växthusgaser från skogsbruk och markanvändning. I betänkande 2012/13: MJU11 har utskottet bl.a. anfört följande. Av kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om bokföringsregler och handlingsplaner för utsläpp och upptag av växthusgaser till följd av verksamheter i samband med markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (KOM(2012) 93) framgår att utsläpp och upptag från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk inte togs med i unionens klimatåtaganden i klimat- och energipaketet – även om de rapporteras inom ramen för FN:s klimatkonvention UNFCCC och delvis bokförs enligt Kyotoprotokollet – eftersom man insåg att det fanns allvarliga brister i de internationella bokföringsreglerna för utsläpp och upptag från denna sektor. Så som framhålls i förslaget är det först när robusta bokföringsregler, övervakning och rapportering har införts som sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk formellt kan tas med i unionens mål för utsläppsminskningar.

Kommissionen går i sitt meddelande (KOM(2014) 15) igenom ett antal politikområden där klimat och energipolitiken måste utvecklas till 2030. Jordbrukssektorn, skogsbruk och markanvändning kan bidra till att både släppa ut och lagra växthusgaser. Kommissionen konstaterar att dessa utsläpp och upptag av växthusgaser i dag hanteras på olika sätt i EU:s klimatpolitik. Metan och lustgas från dessa sektorer hanteras inom ramen för beslutet för ansvarsfördelningen mellan medlemsstaterna från 2008 medan koldioxidutsläpp från markanvändning i dessa sektorer inte ingår även om upptag av koldioxid från markanvändning kan användas av medlemsstaterna för att uppnå åtaganden enligt Kyotoprotokollet. Kommissionen anser att sådana utsläpp och upptag ska inkluderas i ett mål om minskade växthusgasutsläpp till 2030. Kommissionen framhåller dock att det krävs ytterligare analyser kring formerna för hur dessa flöden ska inkluderas, antingen som en del i den befintliga icke-handlande sektorn, eller som en separat sektor inklusive specifika åtaganden på medlemsstatsnivå. Regeringen har som preliminär svensk ståndpunkt anfört (se faktapromemoria 2013/14:FPM56) att upptag och utsläpp av växthusgaser till följd av verksamheter i samband med skogsbruk och markanvändning bör tas till vara som en del av klimatpolitiken. Liksom regeringen anser emellertid utskottet att sådana upptag och utsläpp av växthusgaser behöver hanteras

med hänsyn till de stora osäkerheter som finns i beräkningarna av växthusgasflöden. Skogens centrala roll för produktionen av hållbar bioenergi och klimatsmarta material, för biologisk mångfald och ekosystemtjänster och för skogens långsiktiga produktionshorisont måste också beaktas.

Utskottet är mot bakgrund av det anförda inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2013/14:MJ23 (SD) yrkande 7 och avstyrker därför motionsyrkandet.

Internationella krediter inom ramverket

I skrivelsen anför regeringen att det är regeringens utgångspunkt att en ambitiös klimatpolitik förutsätter långsiktiga och kontinuerliga utsläppsminskningar både nationellt och internationellt. Internationella insatser är nödvändiga komplement till den resurseffektiva och lågutsläppsbaseade utveckling som måste komma till stånd i det svenska samhället enligt regeringen. I de internationella insatserna ansvarar Statens energimyndighet för förvärv av utsläppsminskningenheter genom Sveriges internationella klimatinvesteringsprogram. Programmet investerar i första hand i utsläppsminskningenheter från projekt inom mekanismen för ren utveckling under Kyotoprotokollet (Clean Development Mechanism, CDM). Så som framhålls i skrivelsen är målsättningen att programmet ska bidra till utvecklingen av Kyotoprotokollets flexibla mekanismer, till en internationell marknad för utsläppshandel och till en hållbar utveckling i de låg- och medelinkomstländer där investeringar sker. Programmet ska också generera kostnadseffektiva utsläppsminskningar. Baserat på Energimyndighetens redovisning bedömer regeringen att programmet utvecklas väl och att målet för insatserna till 2020 ser ut att kunna nås. Utifrån myndighetens redovisning är det möjligt att årligen följa programmets utveckling och vidta nödvändiga åtgärder om målet med insatserna till 2020 riskerar att inte uppfyllas. Regeringen framhåller också att vid behov kan även en utvärdering av insatserna ske i den kontrollstation för klimatpolitiken med inriktning på måluppfyllelsen för 2020 som ska genomföras 2015.

Kommissionens meddelande innehåller inget förslag om konditionalitet för ett högre utsläppsåtagande gentemot utvecklingen i de internationella klimatförhandlingarna utan kommissionen konstaterar att EU bör vara redo att vidta ytterligare åtgärder och att ett högre åtagande för EU i de internationella förhandlingarna kan balanseras med t.ex. investeringar i internationella utsläppsminskningenheter. Utskottet vill i detta sammanhang även hänvisa till vad miljöminister Lena Ek anförde i sitt svar på interpellation 2013/14:246 om EU:s klimat- och energimål till 2030. Ministern framhöll då att regeringen ställer sig bakom ett ambitiöst bindande klimatmål till 2030 som bidrar till att målet till 2050 kan uppfyllas på ett kostnadseffektivt sätt och i linje med vad som är en rimlig eller rättvis andel för EU för att hålla den globala uppvärmningen under två grader. Miljöministern anförde också att en total ambitionsnivå om 40 procent reduktion till 2030 är för låg. Målet bör vara högre men samtidigt inkludera en möjlighet till

utsläppsminskningar i utlandet. Att inkludera en möjlighet till utsläppsminskningar i utlandet bidrar enligt ministern till att utveckla en global utsläppsmarknad, till positiva effekter för en hållbar utveckling – inte minst tekniköverföring och kapacitetsuppbyggnad – och till en ökad möjlighet att nå klimatmålen på ett kostnadseffektivt sätt. Sist men inte minst är detta oerhört efterfrågat av världens allra fattigaste länder. Även utskottet har i sitt yttrande över kommissionen meddelande (2013/14:MJU3y) anfört att det välkomnar ett mer ambitiöst mål om det samtidigt inkluderar möjligheten till utsläppsminskningar i utlandet, förutsatt att andra utvecklade länder tar sin del av bördan i internationella förhandlingar.

Avslutningsvis erinrar utskottet om att flera av de åtgärder och styrmedel som granskas i rapporten har vidare målsättningar än enbart klimatpolitiska, så som anförs i skrivelsen. Därför är det svårt att dra slutsatser om styrmedlens effektivitet enbart baserade på effekten på utsläppen av växthusgaser. Utskottet ser positivt på att regeringen kommer att fortsätta arbetet med att samordna de ekonomiska styrmedlen på klimat- och energiområdet så att styrningen blir mer samhällsekonomiskt effektiv och leder till att de klimat- och energipolitiska målen uppnås och att arbetet har hög prioritet inom Regeringskansliet. Utskottet noterar också att underlag för kostnader och effekter av klimatpolitiken kommer att utvecklas i den kontrollstation för klimatpolitiken som ska genomföras 2015. Enligt skrivelsen har väl avvägda ekonomiska styrmedel en central roll i detta arbete. Därefter kan behov av ytterligare åtgärder bedömas.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2013/14:MJ23 (SD) yrkande 5 lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet föreslår vidare att skrivelsen läggs till handlingarna.

Övriga EU-frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (MP, SD) om hållbara bränslen och utsläppskrav på bilar.

Jämför reservationerna 10 (MP, V), 11 (SD) och 12 (MP, V).

Motionerna

Sverigedemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) att regeringen bör ompröva sin politik för etanol och biodiesel och ta större hänsyn till kostnader och miljöförstöring kopplat till detta (yrkande 8).

Miljöpartiet anför i sin partimotion 2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 32 att EU:s hållbarhetskriterier för biodrivmedel bör skärpas och utvidgas till att gälla även fasta biobränslen. I samma motion anføres att man i EU bör verka för ”hållbarhetskriterier” för fossila bränslen (yrkande 31).

I kommittémotion 2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 34 framhålls att Sverige bör driva på för att EU ska skärpa sina utsläpps-krav på bilproducenterna.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis erinrar utskottet om att en rad mål för förnybar energi har satts upp för Sverige genom riksdagens beslut om propositionen En sammanhållna klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25 rskr. 2008/09:301). Andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50 procent av den totala energianvändningen. Inom transportsektorn ska andelen förnybar energi samma år vara minst 10 procent. Båda dessa mål utgår från de krav som ställs på Sverige i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (förnybarhetsdirektivet).

Utskottet har tidigare behandlat frågor om hållbara bränslen. I betänkande 2012/13:MJU11 konstaterade utskottet att gällande svenska regler om hållbarhetskriterier för biodrivmedel finns i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen samt i tillhörande förordning. Lagen genomför bestämmelser om hållbarhetskriterier som finns i förnybarhetsdirektivet. Utskottet konstaterade även att kommissionen har lagt fram ett förslag om ändring av det direktivet (KOM(2012) 595). I förslaget framhåller kommissionen att forskning visar att utsläppen till följd av indirekt ändrad markanvändning kan variera avsevärt mellan olika råvaror och eliminera en del eller alla minskningar av växthusgasutsläppen som kan uppnås med enskilda biodrivmedel jämfört med de fossila bränslen som de ersätter. Kommissionen förklarar att syftet med förslaget därför är att inleda en övergång till sådana biodrivmedel som ger betydande minskningar av växthusgasutsläppen när även beräknade utsläpp till följd av indirekt ändrad markanvändning rapporteras. Så som regeringen framhåller i sin faktapromemoria med anledning av kommissionens förslag (2012/13:FPM40), förutsätter en nödvändig omställning av transportsektorn en ökad andel biodrivmedel. Det är därför angeläget att det inte föreligger några frågetecken kring huruvida de biodrivmedel som används verkligen bidrar till en ekologiskt och socialt hållbar utveckling. Utskottet anser liksom regeringen att eftersom risken för utsläpp som en konsekvens av indirekt förändrad markanvändning inte har hanterats tidigare är det positivt att kommissionen har presenterat en ansats till att minimera även denna risk. Utskottet konstaterar också att det i årets budgetproposition (utg.omr. 23) framhålls att regeringens målsättning är att

Sverige ska vara en aktiv och ledande förebild med ett konkurrenskraftigt och hållbart jord- och skogsbruk som är miljöanpassat och tar till vara de förnybara resurser som finns. För att minska oljeberoendet och en negativ miljöpåverkan har en rad åtgärder inom de gröna näringarna påbörjats. Två viktiga exempel är initiativ till energieffektivisering och omställning av arbetsmaskiner från fossila bränslen till biodrivmedel. Inom energiområdet pågår arbete av betydelse för de gröna näringarna, bl.a. EU-direktiv om ändringar av förnybarhetsdirektivet samt utredningen om fossiloberoende fordonsflotta (dir. 2012:78, som lämnades till regeringen i slutet av 2013). Utskottet följer det arbete som pågår. I fråga om forskning hänvisar utskottet till det som anförs nedan i betänkandet.

Mot bakgrund av det arbete som pågår föreslår utskottet att motion 2013/14:MJ23 (SD) yrkande 8 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om hållbarhetskriterier för fasta biobränslen noterar utskottet att den frågan var aktuell vid förhandlingarna om förnybarhetsdirektivet då EU beslutade om vilka hållbarhetskriterier för flytande biobränslen som måste vara uppfyllda för att ett biobränsle ska få räknas som hållbart. Vid rådsmötet TTE (energi) den 10 juni 2011 framhöll regeringen att hållbarhet vid produktionen av fasta biobränslen är mycket viktig, men att skillnaderna i skogsbruket i Europa är så stora att det inte tillåter en harmoniserad detaljreglering på EU-nivå. Regeringen anförde vidare att den ser en risk för att sådana regler allvarligt skulle påverka möjligheten att nå klimat- och energipolitiska mål. Regeringen framhöll också att produktionen av bioenergi från skogsbruket inte ska belastas med mer omfattande regler än andra produkter från skogsbruket. Utskottet anser liksom regeringen att ett hållbart skogsbruk bäst åstadkoms genom en effektiv nationell skogs- och miljölagstiftning.

I fråga om hållbarhetskriterier för fossila bränslen erinrar utskottet om det som anförs i direktiv 2009/30/EG (om ändring av bränslekvalitetsdirektivet i fråga om bl.a. specifikationer för bensin, diesel och gasoljor och om införande av ett system för hur växthusgasutsläpp ska övervakas och minska). I direktivet framhålls bl.a. följande:

Mot bakgrund av gemenskapens ambitioner att ytterligare minska växthusgasutsläppen och det betydande bidrag som utsläppen från vägtransport utgör i det sammanhanget är det lämpligt att fastställa ett system som ställer krav på bränsleleverantörerna att rapportera växthusgasutsläppen under hela livscykeln för det bränsle som de levererar och att minska utsläppen från och med 2011.

Utskottet konstaterar att kravet på bränsleleverantörerna att rapportera växthusgasutsläppen under hela livscykeln fastställs i artikel 7a i direktivet som antogs 2009. Utskottet noterar vidare att regeringen i propositionen Nya lagar om avgasrening och drivmedel (prop. 2010/11:51) anför att bränslekvalitetsdirektivet har ändrats flera gånger genom åren och att den verkligt genomgripande ändringen skedde med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/30/EG. Så som konstateras i propositionen genomförs ändringar i bränslekvalitetsdirektivet i svensk rätt med den nya drivmedelsla-

gen. Ändringarna innebär bl.a. att direktivets bestämmelser om redovisning av drivmedels utsläpp av växthusgaser och krav på drivmedelsleverantörer att minska sina utsläpp av växthusgaser införs. De som i egenskap av drivmedelsleverantörer är skyldiga att betala punktskatt ska redovisa de växtgasutsläpp som de levererade drivmedlen medför under drivmedlens hela livscykel. I propositionen konstateras vidare att arbete pågår inom EU-kommissionen med att fastställa referensvärden och beräkningsmetoder. Miljödepartementet har upplyst utskottet om att kommissionens förslag för att fastställa de nämnda referensvärdena och beräkningsmetoderna i syfte att genomföra de krav på redovisning av växthusgasutsläpp som uppställs i artikel 7a i bränslekvalitetsdirektivet inte har kunnat antas på grund av vissa medlemsstaters motstånd mot detta. Sverige stödde emellertid kommissionens förslag vid omröstningen 2012 och gjorde starka uttalanden för att få regler för beräkningsmetoder på plats eftersom direktivets krav annars inte kan tillämpas. Ett nytt förslag från kommissionen väntas emellertid inom kort. Utskottet välkomnar det fortsatta arbetet med att fastställa referensvärden och beräkningsmetoder för att artikel 7a ska kunna tillämpas och anser liksom departementet att det i dessa sammanhang kan vara lämpligt att hänvisa till krav på minskade utsläpp från fossila bränslen, snarare än hållbarhetskriterier.

Mot bakgrund av det anförda och det arbete som pågår föreslår utskottet att motion 2013/14:U316 (PM) yrkandena 31 och 32 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller utsläppskrav för fordon erinrar utskottet om att regeringen – mot bakgrund av att Sverige 2030 ska ha en fordonsflotta oberoende av fossila bränslen – i juni 2012 tillsatte en utredning med uppdrag att bl.a. kartlägga möjliga handlingsalternativ och identifiera åtgärder för att reducera transportsektorns utsläpp och beroende av fossila bränslen i linje med visionen för 2050 (dir. 2012:78). Utredningen redovisade sitt betänkande den 16 december 2013 (SOU 2013:84). Betänkandet remitterades i februari 2014.

Utskottet konstaterar vidare att i förordningarna (EG) nr 443/2009 och (EU) 510/2011 anges hur koldioxidutsläppen från personbilar respektive lätta lastbilar ska minska till 2020 inom EU. Den 11 juli 2012 presenterade kommissionen ett förslag till tillvägagångssätt för att uppfylla den andra perioden till 2020. Utskottet har i sitt betänkande 2012/13:MJU11 anförat att de nuvarande målen som gäller fram till 2015 och 2017 har haft stor betydelse för att minska utsläppen från fordonen. Dessutom ger långsiktiga mål stabila förutsättningar för bilindustrin. Liksom utskottet anförde i sitt betänkande anser det i likhet med regeringen att det är angeläget att fortsatt lägga fast långsiktiga mål för 2025 och 2030. Den EU-lagstiftning som tas fram, t.ex. rörande utsläpp av fluorerade växthusgaser och utsläpp från bilar och lätta nyttofordon, är viktig för att kunna nå målet för 2020 men även för att lägga grunden för EU:s långsiktiga mål om att minska utsläppen med 80–95 procent till 2050. Så som anføres i

årets budgetproposition (utg.omr. 20) behöver ytterligare steg tas inom EU för att ge vägledning mot de långsiktiga målen. EU:s krav på bilars utsläpp av koldioxid spelar en betydande roll för att minska transportsektorns klimatpåverkan och långsiktigt bygga upp en svensk bilpark med låga utsläpp av växthusgaser. Utskottet välkomnar därför att regeringen fortsatt kommer att verka för att ambitiösa krav ställs.

Därmed föreslår utskottet att motion 2013/14:T526 (MP) yrkande 34 lämnas utan vidare åtgärd.

Nationell klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, MP, SD, V) om nationella klimatmål, ett klimatpolitiskt ramverk, Sveriges intäkter från utsläppshandeln, koldioxidläckage, överskott av utsläppsätter, klimatanpassning, rapportering och energiforskning.

Jämför reservationerna 13 (S), 14 (V), 15 (S, MP, V), 16 (V), 17 (SD), 18 (V), 19 (S, MP, V), 20 (S), 21 (MP, V), 22 (S, MP), 23 (SD) och 24 (SD) samt särskilt yttrande 3 (MP).

Skrivelsen

I skrivelsen framhåller regeringen att den instämmer i Riksrevisionens rekommendationer vad gäller behovet av att utveckla och tydliggöra långsiktiga prioriteringar för klimatpolitiken och behovet av en långsiktig utsläppsbana. Det anförs vidare att en av målsättningarna med arbetet med klimatfärdplanen till 2050 är att åstadkomma en sådan långsiktighet. Regeringen beslutade därför den 3 april 2014 att låta en särskild utredare lämna förslag till en strategi för hur regeringens långsiktiga vision att Sverige 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären kan uppnås (dir. 2014:53).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14: MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) anförs att ett förslag bör läggas fram för riksdagen om ett klimatmål på en minskning av växthusgasutsläppen med minst 90 procent 2050 jämfört med 1990 och att Sverige 2050 ska vara fritt från användning av fossila bränslen.

Vänsterpartiet framhåller i sin partimotion 2013/14: MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 3 att Sverige måste skärpa sina nationella utsläppsmålsättningar till 2020 och 2050. Till 2020 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med minst 45 procent (jämfört med 1990) genom åtgärder inom landet. Till 2050 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med 100 procent, dvs. vara noll.

Socialdemokraterna anför i sin kommittémotion 2013/14:MJ21 av Matilda Ernkrans m.fl. att den utredning som regeringen har tillsatt (dir. 2014:53) bör få kompletterande uppdrag; dels bör modellen med ett klimatpolitiskt ramverk i enlighet med vad som anförs i motionen ingå i uppdraget, dels bör utredningsdirektivet utökas till att gälla en parlamentarisk beredning. Även i kommittémotion 2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) anförs att ett klimatpolitiskt ramverk bör inrättas (yrkande 16). I samma motion anförs att regeringen bör utse ett klimatpolitiskt råd som ska granska och följa regeringens arbete med det klimatpolitiska ramverket (yrkande 17) och att regeringen årligen bör rapportera måluppfyllelsen av riksdagens klimatmål till riksdagen (yrkande 12).

Miljöpartiet framhåller också i sin partimotion 2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. yrkande 1 att ett klimatpolitiskt ramverk bör inrättas. Motionärerna anför att det är viktigt att lösningar leder till att vi som människor håller oss inom de planetära gränserna och att vi når samtliga miljömål. I motion 2013/14:C330 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 2 framhålls att en konsekvensbeskrivning av politiska beslut för klimatet i form av koldioxidutsläpp bör göras.

Vänsterpartiet framhåller i sin partimotion 2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (yrkande 19) att en bindande klimatbudget bör införas utifrån de klimatpolitiska målen. Detta yrkar Vänsterpartiet även i kommittémotion 2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (yrkande 1). I den motionen anförs att inspiration kan hämtas från Storbritanniens klimatlag (Climate Change Act) som innehåller ett övergripande ramverk som innefattar alla politikområden. Vidare framhålls att utsläppsminskningarna ska göras helt och hållet i Sverige och kompletteras med ett klimatbistånd finansierat av nya additionella medel (yrkande 2). I samma motion anförs motionärerna att regeringen bör leva upp till EU-direktivet om utsläppshandeln och öronmärka auktioneringsintäkterna till klimatåtgärder i enlighet med direktivet (yrkande 3). Detta yrkas även i partimotion 2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (yrkande 12). Vänsterpartiet framhåller vidare i sin kommittémotion 2013/14:MJ22 yrkande 3 att regeringen bör återkomma med förslag om att minst 50 procent av intäkterna från auktionering av utsläppsrätter i Sverige ska gå till nya klimatåtgärder. I samma motion anförs att Sverige bör verka för att framtida eventuella överskott av utsläppsrätter inom både FN- och EU-systemet inte ska säljas vidare utan annulleras (yrkande 6). I partimotion 2013/14:MJ468 yrkande 21 anför Vänsterpartiet att Sverige med omedelbar verkan bör besluta att överskottet av utsläppsrätter ska annulleras. I samma motion framhålls att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att utöver sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera om de konsumtionsbaserade utsläppen (yrkande 24).

Socialdemokraterna anför i sin kommittémotion 2013/14: MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18 att regelbundna uppföljningar bör göras av den klimatpåverkan som konsumtionen i Sverige har (utsläpp orsakade av varor vi importerar minus utsläpp från varor vi exporterar).

Enligt motion 2013/14: MJ242 av Ann-Kristine Johansson och Pia Andersson (båda S) yrkande 2 bör arbetet mellan berörda myndigheter med klimatanpassningsstrategin tydliggöras och samordnas.

I kommittémotion 2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 10 framhålls att större finansiellt fokus bör läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar. I samma motion framhålls att regeringen både i Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken kring energiforskning och på nästa generations gröna energi (yrkande 6). Vidare anför motionärerna att regeringen bör utreda riskerna för koldioxidläckaget till följd av ogynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

När det gäller visionen att Sverige 2050 ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären framgår det av skrivelsen, så som anförts ovan, att regeringen instämmer i Riksrevisionens bedömning om vikten av att skapa så stor tydlighet och långsiktighet som möjligt. Visionen är en stor utmaning och det krävs ett omfattande arbete och att alla delar av samhället bidrar till utsläppsminskningar för att den ska kunna nås. Utskottet noterar också att Riksrevisionens iakttagelser om att visionen inte kommer att nås med befintliga styrmedel överensstämmer med regeringens bedömning. Utskottet välkomnar därför att regeringen har påbörjat ett omfattande arbete för att tydliggöra vad visionen innebär och hur den ska nås. Utskottet delar även regeringens bedömning att en teknikutveckling är nödvändig.

Nationella klimatmål

I december 2012 presenterade Naturvårdsverket ett underlag till en svensk färdplan, vilket ger en heltäckande bild av det omfattande arbete som pågår och en analys av utgångsläget för hur visionen ska kunna nås. I Naturvårdsverkets rapport identifieras ett antal utmaningar som utgör grunden för det fortsatta arbetet med bl.a. etappmål mellan 2020 och 2050 och utformningen av en effektiv styrning och uppföljning mot sådana etappmål som också bör fungera väl i förhållande till EU och internationella regelverk. Så som framgår av skrivelsen beslutade regeringen den 3 april 2014 att låta en särskild utredare lämna förslag på dessa områden (dir. 2014:53). Enligt direktivet ska utredaren lämna förslag till en strategi för hur regeringens långsiktiga vision att Sverige 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären ska uppnås.

Utredaren ska

- föreslå lämpliga etappmål för utsläppsutvecklingen för perioden 2030 t.o.m. 2050
- lämna förslag på utformningen av en effektiv styrning och uppföljning av politiken för att nå etappmålen och visionen
- analysera befintliga styrmedel och lämna förslag på förändrade eller nya kostnadseffektiva och långsiktigt verkande styrmedel, inklusive ekonomiska styrmedel och styrmedel för samhällsplanering och infrastruktur
- belysa rollen för svensk forskning och innovation inom klimatområdet i syfte att stärka Sverige som industrination
- lämna förslag på hur en färdplan kan utformas för att den ska kunna fungera tillsammans med ett internationellt regelverk och styrinstrument på EU-nivå och internationell nivå.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 2 november 2015.

Mot bakgrund av det arbete som pågår finner inte utskottet skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2013/14:MJ493 (S) yrkande 14 och 2013/14:MJ468 (V) yrkandena 3 och 4. Utskottet föreslår därför att motionerna i berörda delar avslås.

Klimatpolitiskt ramverk

Så som anförts ovan ger Naturvårdsverkets underlag till en svensk färdplan en heltäckande bild av det omfattande arbete som pågår och en analys av utgångsläget för hur visionen ska kunna nås. När det gäller frågan om att skapa en långsiktig plan och ett regelverk för klimatpolitiken anförde utskottet i sitt betänkande 2012/13:MJU11 att Naturvårdsverket i sin rapport om en färdplan just påpekar att det behövs breda uppgörelser om huvuddragen i den långsiktiga klimatpolitiken på liknande sätt som det gör inom energipolitiken. Energi- och klimatfrågorna är i stor utsträckning sammanlänkade. Utskottet framhöll också att klimatpolitiken liksom energipolitiken också har tydliga kopplingar till en rad andra politikområden, t.ex. forsknings- och innovationspolitik, transportpolitik, bostadspolitik, jordbruks- och skogspolitik, samt olika områden inom miljöpolitiken och inte minst den ekonomiska politiken. Utskottet nämnde särskilt följande förslag som lyfts fram i rapporten:

- Den nationella politiken, i form av propositioner, statliga offentliga utredningar och skrivelser, bör miljö- och klimatbedömas. Detta kan genomföras genom ändringar i miljöbalkens sjätte kapitel eller genom att införa hållbarhetsbedömningar. I metoden bör ingå kriterier för urval av propositioner och utredningar som är relevanta för bedömning.
- Färdplanen mot målvisionen 2050 bör följas upp och utvärderas regelbundet, vid sidan av den uppföljning som görs av utvecklingen mot klimatmålet 2020.
- I ett nästa steg bör uppföljningsmått (indikatorer) utvecklas.

- Som ett led i vidareutvecklingen av färdplanen bör utsläppsmål formuleras för Sverige, t.ex. för 2030 och 2040.

I skrivelsen anförs att ett antal utmaningar som identifieras i Naturvårdsverkets rapport utgör grunden för det fortsatta arbetet med bl.a. utformningen av en effektiv styrning och uppföljning mot etappmål och att regeringen därför har beslutat att låta en särskild utredare lämna förslag på dessa områden (se ovan dir. 2014:53). Utskottet konstaterar att i skrivelsen understryker regeringen att visionen är att Sverige 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären. Regeringen anför även att Sverige genom denna inriktning på ett ambitiöst sätt bidrar till de globala utsläppsminskningar som behövs på lång sikt. Då klimatfrågan är global och måste hanteras internationellt är handel med utsläppsrätter och internationella klimatinvesteringar viktigt för att uppnå visionen. Det framhålls vidare att ett förverkligande av visionen kräver långsiktighet och att de mest kostnadseffektiva lösningarna konsekvent ska eftersträvas. Utskottet noterar att regeringen bedömer att utsläppsminskningarna till största delen kommer att ske inom Sverige. Regeringen framhåller även att alla inhemska samhällssektorer ska bidra till visionen på ett kostnadseffektivt sätt, tillsammans med svenska klimatinvesteringar utomlands (se även vad som anförs ovan om internationell politik och internationella krediter). Utskottet konstaterar att utredaren enligt direktiv 2014:53 ska lämna förslag till ett styr- och uppföljningssystem. Utredaren ska vidare, om så bedöms lämpligt, föreslå indikatorer som bör ingå i ett utvecklat uppföljningssystem. Det anges även att det är lämpligt att en gång per mandatperiod göra en fördjupad utvärdering och uppföljning. Vid utvärderingstillfällena ska strategiska överväganden göras om möjligheterna att nå målen och vilka förändringar, inklusive styrmedelsförändringar, som kan vara nödvändiga. Så som anförs ovan ska uppdraget redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 2 november 2015.

Med hänsyn till det pågående arbetet föreslår utskottet att motionerna 2013/14: MJ21 (S), 2013/14: MJ493 (S) yrkandena 16 och 17, 2013/14: MJ22 (V) yrkandena 1 och 2, 2013/14: MJ468 (V) yrkande 19, 2013/14: T526 (MP) yrkande 1 och 2013/14: C330 (MP) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

Koldioxidläckage

I regeringens skrivelse framhålls att risken för koldioxidläckage har bedömts på EU-nivå för de verksamheter som ingår i handelssystemet. Det är kommissionen som efter samråd med medlemsstaterna upprättar en lista över de industrier och branscher som agerar på världsmarknaden och därmed kan komma att flytta sin verksamhet från EU om deras kostnader för klimatpolitiken blir stora. I skrivelsen anförs också att kommissionen inom kort förväntas presentera en ny koldioxidläckagelista för perioden 2015–2020 och att regeringen välkomnar kommissionens förslag att se

över reglerna för gratis tilldelning efter 2020. Utskottet noterar dock att när det gäller koldioxidläckage visar kommissionens analyser att effekten av relativt högre energipriser och kostnader för koldioxid (genom utsläppsrättshandelssystemet) har haft liten påverkan på EU:s relativa konkurrenskraft. Utskottet noterar också att kommissionen i det meddelande om en klimat- och energipolitisk ram som nämns ovan konstaterar att den nuvarande politiken för att hindra koldioxidläckage har varit framgångsrik. Kommissionen menar också att mycket talar för att energikostnaderna inom EU kommer att fortsätta att stiga till följd av behovet att ersätta åldrande infrastruktur inom EU, stigande priser för fossil energi, genomförandet av klimat- och energipolitiken och ett framtida högre pris för koldioxidutsläpp. I meddelandet föreslår kommissionen därför att den nuvarande politiken för de sektorer som löper störst risk för koldioxidläckage ska gälla till slutet av handelsfas tre. Kommissionen menar att så länge inte andra större ekonomier gör jämförbara ansträngningar kommer en liknande politik att behövas även efter 2020 för att garantera den europeiska energiintensiva industrins konkurrenskraft.

När det gäller utredningar om koldioxidläckage påminner utskottet även om att Statens energimyndighet i april 2012 publicerade promemorian Konsekvenser av att EU skärper sitt utsläppsmål till 30 procent till 2020 – Påverkan på elpriset samt handel med utsläppsutrymme, där ett avsnitt behandlar konsekvenserna för industrin. Utskottet noterar vidare att regeringen i regleringsbrevet för budgetåret 2013 gav Konjunkturinstitutet i uppdrag att utreda konsekvenserna av ett begränsat undantag för den elintensiva industrin med specifikt fokus på frågorna om hur den elintensiva industrin, elkunderna och samhällsekonomin påverkas på kort respektive lång sikt om en kvotplikt helt eller delvis skulle införas för den elintensiva industrins elanvändning. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 30 september 2013. Utskottet påminner även om att en av uppgifterna i den utredning som regeringen tillsatte den 3 april 2014 att är att utreda hur styrningen och uppföljningen av klimatpolitiken kan utformas för att regeringens vision om att Sverige 2050 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären kan uppnås (dir. 2014:53).

Så som regeringen anför i sin skrivelse 2013/14:75 genomförs en kontrollstation för klimat- och energipolitiken under 2015 för att analysera den faktiska utvecklingen av energibalansen och kostnaderna samt klimatpåverkan i förhållande till målen, liksom kunskapsläget vad gäller klimatförändringar. I anslutning till kontrollstationsarbetet har regeringen för avsikt att ge Statens energimyndighet i uppdrag att i samarbete med berörda myndigheter sammanställa resultaten av genomförda konsekvensanalyser, och vid behov komplettera dessa analyser av den förda energi- och klimatpolitiken för den elintensiva industrin.

Mot bakgrund av den lämnade redogörelsen är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2013/14:MJ23 (SD) yrkande 2 och avstyrker därför motionsyrkandet.

Intäkter från auktionering av utsläppsrätter i Sverige

Utskottet har tidigare behandlat frågan om intäkter från auktionering av utsläppsrätter (bl.a. i bet. 2013/14:MJU3) och då anfört att hur intäkterna från auktioneringen ska användas regleras i EU:s direktiv om handel med utsläppsrätter (dir. 2003/87/EG artikel 10.3). Enligt direktivet bör 50 procent av intäkterna från handeln med utsläppsrätter eller ett motsvarande ekonomiskt värde gå till klimatåtgärder på nationell eller internationell nivå. I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 om en mekanism för att övervaka och rapportera utsläpp av växthusgaser föreskrivs att medlemsstaterna årligen ska rapportera användningen av auktioneringsintäkter från EU:s system för handel med utsläppsrätter. Utskottet konstaterade i ovan nämnda betänkande att riksdagen har behandlat denna fråga i samband med svar från finansminister Anders Borg på en interpellation 2011/12:27 om auktioneringsintäkter. I svaret framhöll finansministern att de klimatåtgärder som åsyftas i direktivet t.ex. är åtgärder för utsläppsminskningar, satsningar på klimatforskning och förnybar energi men också klimatåtgärder i utvecklingsländer. Han anförde vidare att en grundläggande princip för regeringen är att inte öronmärka intäkter till statsbudgeten till specifika ändamål. Utgiftssidan ska inte bestämmas av enskilda inkomstkällor utan bedömas utifrån nationella prioriteringar. Enligt ministern påverkar denna princip inte regeringens höga ambitionsnivå på klimatområdet. Ministern nämnde även att regeringen under perioden 2010–2012 exempelvis avsatt totalt 8 miljarder kronor till klimatåtgärder i utvecklingsländer. Därutöver gör regeringen ett antal klimatrelaterade satsningar på nationell nivå, inom exempelvis energieffektivisering och energiforskning. Avslutningsvis framhöll finansministern att rapporteringen om åtgärder och intäkter givetvis kommer att ske i enlighet med direktivet. Utskottet utgår från att Sveriges rapportering är fullgod. Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att motionerna 2013/14:MJ22 (V) yrkande 3 och 2013/14:MJ468 (V) yrkande 12 lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Överskott av utsläppsrätter

I skrivelsen anføres att i samband med ratificering av den andra åtagandeperioden av Kyotoprotokollet och när det nödvändiga regelverket på EU-nivå har fastställts avser regeringen att återkomma till riksdagen i frågan om avräkningen av Sveriges första åtagandeperiod under Kyotoprotokollet, inklusive hur överskottet av Kyotoenheter (Assigned Amount Unit, AAU:er) ska hanteras.

Så som utskottet tidigare har anfört (se bl.a. yttrande 2013/14:MJU3y) nåddes en överenskommelse i Doha som innebär att överskottet av AAU:er får sparas och användas för eget bruk men att en begränsning på inköp införs på 2 procent. I en gemensam deklaration har de potentiella köparländerna, dvs. de länder som har bindande åtaganden enligt protokollet men inget eget stort överskott, förbundit sig att inte köpa AAU:er. I

ovan nämnda yttrande erinrade utskottet även om att riksdagen har gett regeringen till känna att frågan om hur det samlade svenska överskottet av utsläppsrätter ska hanteras bör underställas riksdagen för beslut. Utskottet noterade vidare att regeringen hösten 2010 uppgav att det faktiska överskottet kan fastställas sedan avräkning skett och att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan. Utskottet hänvisade också till vad miljöminister Lena Ek anförde i en interpellationsdebatt den 24 januari 2013 (ip. 2012/13:197). Ministern framhöll då, vilket hon vid upprepade tillfällen sagt, att regeringens avsikt är att hantera överskottet av AAU:er på ett sätt som inte innebär några nettoökningar av utsläppen i andra länder. Ministern betonade att det inte får finnas någon tvekan om att de utsläppsminskningar i Sverige som genomförts genom det svenska folkets ansträngningar ska ge en effekt på klimatet och inte ge utrymme för några utsläppsökningar någon annanstans.

När det gäller utsläppsrätter under EU:s handelssystem anfördes det i skrivelsen (2013/14:209) att handelssystemets funktionssätt innebär att nationella åtgärder inom handelssystemet inte påverkar de samlade utsläppen från systemet som helhet. Det finns ingen bördefördelning eller liknande som anger hur mycket varje medlemsstat ska minska utsläppen av växthusgaser inom den handlande sektorn. I skrivelsen framhålls vidare att ensidiga nationella skatter eller andra åtgärder inom handelssystemet innebär att nationella åtgärder med högre kostnader tränger undan andra billigare åtgärder på andra håll i systemet. Nettoeffekten blir att priset och effektiviteten i systemet försvagas och att anläggningar i mindre ambitiösa medlemsstater gynnas utan att de totala utsläppen minskar. Så som anfördes i skrivelsen kan det av samma anledning vara svårt eller olämpligt att vidta ensidiga nationella åtgärder, även om de kan rymmas inom det nationella handlingsutrymmet, då detta kan påverka svenska företags konkurrenskraft utan att påverka de totala utsläppen inom systemet. På samma sätt ökar inte heller den försäljning av utsläppsrätter från reserven för nya deltagare utsläppen jämfört med det satta taket i handelssystemet. Eftersom handelssystemet styrs av EU-gemensamma beslut framhåller regeringen att det är inom EU den tänker verka för att förbättra och stärka handelssystemet och dess prissignal.

Utskottet föreslår mot bakgrund av denna redogörelse att motionerna 2013/14:MJ22 (V) yrkande 6 och 2013/14:MJ468 (V) yrkande 21 lämnas utan vidare åtgärd.

Rapportering m.m.

I skrivelsen påminner regeringen om att Naturvårdsverket numera redovisar preliminär statistik om utsläppen av växthusgaser redan i april påföljande år som ett led i arbetet med att underlätta uppföljningen och rapporteringen av klimatarbetet. Naturvårdsverket har i uppgift att samordna arbetet med miljömålsuppföljningen i samråd med andra berörda myndigheter. De ska redovisa en årlig uppföljning av miljökvalitetsmålen

och etappmålen samt en fördjupad utvärdering en gång per mandatperiod. Så som framhålls ovan är en av uppgifterna i den utredning som regeringen tillsatte den 3 april 2014 att utreda hur styrningen och uppföljningen av klimatpolitiken kan utformas för att regeringens vision om att Sverige 2050 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären kan uppnås (dir. 2014:53). I skrivelsen anför regeringen även att Riksrevisionens synpunkter på ansvaret för samordningen av analyser och en samlad rapportering samt på samspelet mellan styrmedel i förhållande till utsläppen är angelägna. Regeringen bedömer att det även finns ett värde i att olika myndigheter bidrar med underlag till klimatpolitiken utifrån sina olika utgångspunkter. Utskottet erinrar om att ett samordnat underlag för en enhetlig bild kommer att redovisas nästa gång i den kontrollstation som kommer att genomföras 2015. Utskottet noterar också att det finns en mängd osäkerheter förknippade med bedömningar av framtida utsläpp – osäkerheter som ökar ju längre fram i tiden bedömningen gäller. Vid nästa planerade uppföljning av klimatpolitiken (kontrollstation 2015) kommer en ny bedömning av utsläppsutvecklingen till 2020 med befintliga styrmedel att finnas tillgänglig. Då finns förutsättningar för att bättre bedöma effekten av de senast införda styrmedel som påverkar utsläppen utanför handelssystemet och behovet av att införa ytterligare styrmedel för att nå etappmålet. Utskottet föreslår att motion 2013/14: MJ493 (S) yrkande 12 lämnas utan vidare åtgärd mot bakgrund av det anförda.

När det gäller konsumtionsbaserade utsläpp erinrar utskottet om att riksdagen 2010 beslutade om att införa ett nytt inriktningsmål för den svenska miljöpolitiken, vilket lyder: ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” Skillnaden jämfört med tidigare är att man skärper kraven på att miljöförbättringar i Sverige ska ske utan att miljö- och hälsoproblemen ökar utanför Sverige. Så som utskottet anförde i sitt betänkande 2012/13: MJU11 är frågan om huruvida miljö- och hälsoproblem förknippade med våra konsumtionsmönster successivt flyttas till andra länder en mycket aktuell fråga. För att kunna belysa detta behöver Sverige, så som Naturvårdsverket har påpekat i sin rapport Konsumtionsbaserade miljöindikatorer – Underlag för uppföljning av generationsmålet (rapport 6483), utveckla möjligheterna att följa upp den svenska konsumtionens miljöpåverkan i andra länder. Enligt Naturvårdsverkets rapport Underlag till en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050 (rapport 6537) visar Statistiska centralbyråns (SCB) beräkningar att de totala utsläppen av växthusgaser som orsakas av svensk konsumtion ligger på en relativt jämn nivå över perioden 2000–2008. Däremot har en omfördelning skett; utsläppen i Sverige minskar medan utsläppen utanför Sveriges gränser ökar. Så som påpekas i rapporten behöver detta inte innebära något problem om

utsläppen i andra länder sker i ett land eller en region som står under något klimatåtagande. I dagsläget är dock en stor andel av de globala växthusgasutsläppen inte reglerade i avtal.

Utskottet hänvisar i detta sammanhang även till miljöminister Lena Eks svar på interpellation 2013/14:39 om redovisning av konsumtionsbaserade klimatutsläpp. I svaret anför ministern bl.a. att Naturvårdsverket enligt sin instruktion har ett särskilt uppdrag att samordna uppföljningen och utvärderingen av bl.a. miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Naturvårdsverket har med hjälp av SCB låtit ta fram en indikator för växthusgasutsläpp orsakade av svensk konsumtion. Enligt ministern kompletterar den informationen den bild som den årliga utsläppsinventeringen av de nationella utsläppen ger, genom att ta hänsyn till de utsläpp som sker utanför Sveriges gränser. Ministern påpekar dock att de utsläpp som sker i andra länder till följd av svensk konsumtion inte kan beräknas med samma noggrannhet som de nationella utsläppen enligt Naturvårdsverket, varför de snarare bör tolkas i termer av utveckling över tid och inte i absolut nivå under enstaka år. Ministern understryker således att arbete redan sker för att redovisa utsläpp förknippade med vår konsumtion, men det är en svår uppgift att göra detta på ett rättvisande sätt. Ministern nämner även att Naturvårdsverket hösten 2013 utlyste ett forskningsprogram om konsumtion och miljö under hösten 2013 med syftet att bl.a. öka kunskapen om sambandet mellan konsumtion och miljöpåverkan nationellt och globalt och att förbättra metodiken och dataunderlaget för att kunna följa miljöpåverkan från olika konsumtionsmönster över tid. Ministern erinrar också om ett initiativ från Justitiedepartementets konsumentenhet att titta på ett hållbart konsumentstöd som ett viktigt bidrag i omställningen till en hållbar konsumtion. Utskottet konstaterar även att Naturvårdsverket enligt regleringsbrevet för budgetåret 2014 ska, efter samråd med berörda myndigheter, redovisa förslag till åtgärder som bidrar till en mer hållbar konsumtion som underlag till ett fortsatt strategiskt arbete i frågan. Verket ska även beakta det arbete som sker inom nästa fördjupade utvärdering 2015. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 15 september 2014.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2013/14: MJ493 (S) yrkande 18 och 2013/14: MJ468 (V) yrkande 24 lämnas utan vidare åtgärd.

Nationell klimatanpassning

I fråga om samordning av myndigheternas arbete inom klimatanpassning påminner utskottet om att behovet av en förbättrad uppföljning och samordning av myndigheternas arbete kommer att kunna bedömas på nytt i samband med den samlade utvärdering och redovisning av klimatpolitiken som regeringen avser att återkomma med till riksdagen under 2015, så som anförs i skrivelsen. Enligt skrivelsen har regeringen gett Naturvårdsverket och Energimyndigheten i uppdrag att utvärdera måluppfyllelse

utifrån prognoser och vid behov föreslå justeringar av styrmedel för att förbereda den samlade uppföljning och redovisning av klimatinsatserna till 2020 som ska ske i kontrollstationen 2015. Regeringen har också gett Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) i uppdrag att följa upp och analysera arbetet med klimatanpassning, att bedöma återstående behov av åtgärder och att utarbeta underlag om det klimatvetenskapliga kunskapsläget.

Som framgår av årets budgetproposition (prop. 2013/14:1 utg.omr. 20) drivs arbetet med klimatanpassningen av en rad myndigheter. Länsstyrelserna och kommunerna har en nyckelroll. Länsstyrelserna har till uppgift att samordna det regionala arbetet med anpassningen till ett förändrat klimat. Länsstyrelserna fick också i regleringsbrevet för 2013 i uppdrag att till halvårsskiftet 2014 utarbeta regionala handlingsplaner för klimatanpassning. Under året har Lantmäteriet fortsatt arbetet med en ny nationell höjdmmodell för att öka möjligheterna att ange riskområden för översvämningar, ras och skred. I slutet av 2013 hade 82 procent av Sveriges yta skannats. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i uppdrag att genomföra förebyggande och kunskapshöjande insatser för att begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringar. Översvämningsskartläggningar är en viktig del av verksamheten. SMHI driver sedan 2012 Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning som har till uppgift att samla in, sammanställa och tillgängliggöra kunskap om klimatanpassning som tas fram regionalt, nationellt och internationellt. Arbetet bedrivs i bred samverkan med aktörer inom klimatanpassningsområdet. I propositionen framhålls vidare att arbetet med anpassningen till ett förändrat klimat i Sverige stärks och samordnas, både på central och på regional nivå.

Med hänsyn till det arbete som pågår och den utvärdering som kommer att göras 2015 föreslår utskottet att motion 2013/14: MJ242 (S) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller finansiella resurser till klimatanpassning kan utskottet inledningsvis nämna att förstärkningar av anslaget för klimatanpassning genomfördes i årets budgetproposition (utg.omr. 20) i syfte att öka möjligheterna till ytterligare kunskapsinhämtning och förebyggande arbete. Så som anförs i propositionen sprids kunskap om klimatanpassning, och målet är att den ska genomsyra hela samhället och vara en del av myndigheters, kommuners och näringslivets verksamhet. Utskottet delar regeringens bedömning att det är av stor vikt att det finns ett samlat underlag för åtgärder och stöd för genomförande. Av årets budgetproposition för utgiftsområde 6 framgår att under 2012 lämnades statligt bidrag till 17 kommuner för förebyggande åtgärder i bebyggda områden där risken för naturolyckor är särskilt stor. Totalt lämnades bidrag med 33,7 miljoner kronor från anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. Enligt propositionen har bidragen använts för att ta fram prognossystem, till fördjupade utredningar för miljöprovning och till att bygga vallar m.m. som skydd mot skred och översvämningar. Regeringen bedömer att myn-

digheternas arbete 2012 för att förebygga naturolyckor har bidragit till ökade kunskaper om risker för naturolyckor och behovet av förebyggande åtgärder. Det anförs vidare att översvänningskarteringar och skredförebyggande stabilitetskarteringar utgör bra underlag för kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser, fysiska planering och klimatanpassningsåtgärder. I propositionen nämns även att när det gäller finansieringen av en ny reglering av Mälarens vattennivåer anser regeringen att kommunerna bör bidra till gemensamma åtgärder för att förebygga naturolyckor m.m. till följd av klimatförändringar så länge det finns en tydlig nytta i den egna kommunen och kostnadsfördelningen är skälig genom att den är baserad på respektive deltagande parts nytta av åtgärden. Utskottet delar den uppfattning som uttrycks i propositionen, dvs. att det ska råda en balans mellan kommunens befogenheter genom det s.k. planmonopolet och det ansvar som kommunen har för att säkra inte bara ny utan även befintlig bebyggelse från t.ex. översvänningsrisker.

Utskottet är mot bakgrund av det anförda inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2013/14:MJ23 (SD) yrkande 10 och avstyrker därför motionsyrkandet.

Energiforskning

Av kommissionens meddelande om en klimat- och energipolitisk ram för 2020–2030 (KOM(2014) 15) framgår att genom 2020-ramens strategiska EU-plan för energiteknik (SET-planen) har FoU-investeringarna i unionen ökat från 3,2 miljarder euro till 5,4 miljarder euro per år och att planen håller på att utvecklas till en samlad integrerad färdplan för framtida investeringar. Det anförs vidare att unionen under perioden 2014–2020 kommer att öka investeringarna i energi- och klimatrelaterad forskning och utveckling. Inom ramen för Horisont 2020, unionens nya forsknings- och innovationsprogram, kommer närmare 6 miljarder euro att avsättas till energieffektivitet och säker, ren och koldioxidsnål teknik liksom till smarta städer och samhällen. Ökade medel kommer också att finnas tillgängliga för finansiella instrument, offentlig-privata partnerskap och projekt för små och medelstora företag. Så som anförs i meddelandet måste EU dock intensifiera sin forsknings- och innovationspolitik för att stödja klimat- och energiramen efter 2020. Mot bakgrund av framstegen inom ramen för den nuvarande SET-planen anser kommissionen att det redan nu bör inledas diskussioner om hur detta görs på bästa sätt och vilka prioriteringarna bör vara. Särskild tonvikt bör läggas på snabbare kostnadsminskningar och marknads lanseringen av koldioxidsnål teknik (förnybar energi, energieffektivitet och koldioxidsnåla industriprocesser i olika sektorer). I meddelandet framhålls att framför allt bör investeringarna i storskaliga demonstrationer ökas, efterfrågan på innovativ teknik stimuleras och lämpliga regelverk på den gemensamma marknaden garanteras. Tillgängliga uppgifter visar att man kan vänta sig kostnadsminskningar på mellan 30 procent och 80 procent då den nya tekniken blir mogen.

När det gäller nationell energiforskning hänvisar utskottet till det som näringsutskottet anförde i sitt betänkande 2013/14:NU3 om propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2012/13:21). I betänkandet anfördes följande:

I oktober 2012 överlämnade it- och energiminister Anna-Karin Hatt propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2012/13:21) till riksdagen. I propositionen angav regeringen riktlinjerna för de fortsatta insatserna kring forskning och innovation på energiområdet för 2013–2016. Regeringen föreslog även ett övergripande mål för insatserna med innebörden att de ska bidra till att de uppställda energi- och klimatmålen, de energirelaterade miljöpolitiska målen och syftet med den långsiktiga energi- och klimatpolitiken uppnås. Förslaget innehöll även ett antal konkreta mål samt fem prioriterade områden för de kommande fyra åren:

- att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta
- att forma ett kraftsystem som klarar att ta emot alltmer förnybar elproduktion
- ökad energieffektivitet i bebyggelsen
- ökad användning av bioenergi samt
- energieffektivisering i industrin.

Utskottet tog ställning till propositionen samt tre följdmotioner i februari 2013 (bet. 2012/13:NU6). Utskottet ställde sig bakom regeringens förslag om det övergripande målet för forskning och innovation på energiområdet. Vidare ansåg utskottet att de fem prioriterade områdena för energiforskning var både välvägdade och lämpliga utifrån ett svenskt perspektiv.

— — —

Utskottet vill här också framhålla uppfattningen att klimat-, miljö- och energiutmaningarna inte bara ska ses som hot utan även innebär utvecklings- och affärsmöjligheter för svenska företag. Regeringens satsning på en miljöteknikfond kan väntas bidra positivt till detta. Utskottet välkomnar också regeringens ambitioner när det gäller energiforskning och innovationer på energiområdet. Forskning och innovation, i kombination med ett positivt företagsklimat som uppmuntrar till nytänkande och satsningar inom energi- och miljöområdet, skapar tillväxt, nya jobb, och goda exportmöjligheter inom energi- och miljötekniksektorn samtidigt som resultaten bidrar till en bättre miljö. Här bör även framhållas att utskottet våren 2013 ställde sig bakom regeringens förslag till mål och prioriteringar för energiforskningen.

Miljö- och jordbruksutskottet erinrar även om det som anförts i årets budgetproposition (utg.omr. 21) om den forsknings- och innovationsverksamhet som finansieras helt eller delvis från anslaget 1:5 Energiforskning. I propositionen nämns bl.a. att forskning pågår inom följande temaområden:

- Byggnaden som energisystem (verksamheten inom detta temaområde syftar till att ta fram ny kunskap, nya produkter och nya tjänster som kan bidra till en effektivare energianvändning och lägre energikostnader i bebyggelse samt till ökad användning av uppvärmningssystem baserade på förnybar energi).

- Transport (huvudfokus för temaområdet är introduktion av förnybara drivmedel och utveckling av energieffektivare energiomvandlingssystem och fordon, i första hand för vägtrafiken, bl.a. utveckling och kommersialisering av el- och hybridfordon och demonstration och affärsutveckling av andra generationens drivmedel).
- Bränslebaserade energisystem (såsom de tre bränsleprogrammen Tillförsel, Omvandling och Hållbarhet som har fokus på säker, hållbar och kostnadseffektiv tillförsel och användning av biobränslen).

Utskottet noterar även att en bred utlysning gjorts inom området för ett biobaserat samhälle, mot bakgrund av den strategi för ett biobaserat samhälle som har utvecklats av Forskningsrådet Formas (prop. 2013/14:1 utg.omr. 23). Målet är att utveckla ett samhälle som i hög grad baseras på utnyttjande av förnybara biologiska resurser. För att nå detta mål krävs bl.a. forskning och utveckling för att kunna optimera användningen av biomassa för olika ändamål. Utskottet konstaterar att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är den i särklass största mottagaren av forskningsmedel från Formas. I propositionen nämns bl.a. att forskning pågår vid SLU om de gröna näringarnas möjlighet att ersätta fossila bränslen med förnybar energi t.ex. i projektet Stand Up for Energy. Vidare nämns projektet MicroDrive inom vilket det pågår forskning som berör hela produktionskedjan av biobränsle, från produktion och lagring av växtbiomassa till återförsel av växtnäring till jordbruksmark. Jordbruksverket och Transportstyrelsen har fått i uppdrag att genomföra det s.k. MEKA-projektet (Metandiesel efter konvertering av arbetsmaskiner). Projektet syftar till att utveckla biogasdrift för arbetsmaskiner och är ett sätt att arbeta med att ta fram ett nytt regelverk för efterkonvertering av arbetsmaskiner till förnybara bränslen. Utskottet konstaterar att forskning och innovation också ingår i det uppdrag som ges i dir. 2014:53 (se ovan).

Med det anförda föreslår utskottet att motion 2013/14:MJ23 (SD) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

Luftkvalitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S) om FN:s luftvårdskonvention, försurning och styrmedel för att minska förorenade partiklar i städernas luft.

Jämför reservationerna 25 (S, V), 26 (S) och 27 (S, MP, V).

Motionen

I kommittémotion 2013/14:MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5 anfördes att en sammanvägd strategi med styrmedel och åtgärder bör tas fram för att nå de nya åtagandena i FN:s luftvårdskonvention. Vidare yrkas att regeringen, i syfte att klara miljömålet Bara naturlig försurning, bör ta fram en aktiv plan för ett strategiskt arbete inom EU för ytterligare utsläppsbeskränningar (yrkande 9). Enligt samma motion (yrkande 6) bör regeringen återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka styrmedel som bör införas för att minska mängden förorenade partiklar i luften i städerna.

Utskottets ställningstagande

Inom konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar antogs i maj 2012 en ändring av protokollet till konventionen angående minskning av försurning, övergödning och marknära ozon (Göteborgsprotokollet) där det anges nya nationella ”tak” för utsläpp av luftföroreningar. En viktig nyhet är att protokollet nu innehåller nationella utsläppstak även för medelstora partiklar, PM_{2,5}. Så som utskottet anförde i sitt betänkande 2012/13:MJU11 är utsläppstaken för Sverige till 2020, som utgår från 2005 års utsläppsstatistik, följande:

- svaveldioxid (SO₂): 22 procent
- kväveoxid (NO_x): 36 procent
- ammoniak (NH₃): 15 procent
- flyktiga organiska ämnen (VOC): 25 procent
- små partiklar (PM_{2,5}): 19 procent.

Det har redan fattats viktiga beslut inom EU om skärpta utsläppskrav för bilar, arbetsmaskiner och fasta förbränningsanläggningar som kommer att förbättra situationen på sikt. Så som utskottet anförde i ovan nämnda betänkande behöver de långsiktiga besluten emellertid kompletteras med åtgärder som ger effekt både lokalt och på kortare tid, eftersom det tar lång tid innan beslutade åtgärder ger effekt och exempelvis äldre bilar och arbetsmaskiner med höga utsläpp byts ut. I betänkandet framhöll utskottet också att när det gäller kraven i det reviderade protokollet är de enligt Miljödepartementet inte så ambitiösa som Sverige skulle ha velat. Sverige och många andra länder uppfyller redan, eller kommer att uppfylla, de krav som ställs utan att behöva besluta om ytterligare åtgärder. Utskottet konstaterade vidare att Sverige är beroende av att åtgärder vidtas i andra länder för att kunna få bättre luftkvalitet.

I årets budgetproposition (utg.omr. 20) framhålls att EU har antagit en ändring av svaveldirektivet som innebär att den internationella sjöfartsorganisationen IMO:s skärpningar av kraven på svavelhalten i marina bränslen

införs i EU-rätten. Det leder bl.a. till sänkta bakgrundshalter av medelstora partiklar. Utskottet välkomnar även att kommissionen under 2013 har presenterat ett luftvårdpaket som består av fyra delar:

- ett nytt strategiskt handlingsprogram för luftpolicy för 2030
- ett reviderat ”takdirektiv” med nya bindande nationella utsläppstak för 2020 och 2030
- ett nytt direktiv för att minska luftföroreningarna från medelstora förbränningsanläggningar
- ett ratifikationsförslag för det s.k. Göteborgsprotokollet.

Så som regeringen anför i sin faktapromemoria med anledning av luftvårdspaketet (2013/14:FPM49) är det övergripande syftet med förslagen att på ett kostnadseffektivt sätt bidra till att klara de nuvarande gränsvärdena för luftkvaliteten inom hela EU, att nå EU:s långsiktiga mål om en luftkvalitet som inte överskrider WHO:s gränsvärden för hälsa och att den kritiska belastningen för ekosystemen inte överskrids. Utöver detta kommer förslaget även bidra till att klimatmålen nås – främst genom att utsläppen av kortlivade klimatpåverkande luftföroreningar sänks. Utskottet välkomnar liksom regeringen kommissionens reviderade strategi och förslag till ny luftvårdslagstiftning. Det reviderade takdirektivet innebär att de ändringar som genomfördes vid revideringen av Göteborgsprotokollet förs in i EU:s lagstiftning. Som nettoimportör av luftföroreningar är ytterligare minskningar av utsläpp från omgivande länder av största vikt för Sverige för att klara flera av de nationella miljökvalitetsmålen. Så som regeringen anför i sin faktapromemoria (2013/14:FPM49) kan förslaget därmed ses som ett viktigt led i arbetet med att nå de nationella miljökvalitetsmålen, framför allt Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning och Begränsad klimatpåverkan.

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det anförda motion 2013/14: MJ492 (S) yrkande 5.

När det gäller försurning konstaterade utskottet i sitt betänkande 2012/13: MJU11 att den största delen av de försurande ämnen som faller ned över Sverige har förts hit med vindarna från andra länder och från internationell sjöfart. Som nämnts ovan finns det internationella avtal som behandlar just problemet med att luftföroreningar inte känner några nationella gränser, bl.a. Göteborgsprotokollet och EU:s takdirektiv. Regeringen framhåller i budgetpropositionen för 2013 att de områden som även i fortsättningen är prioriterade i transportsektorns miljöarbete bl.a. är utsläppen av koldioxid från transportsektorn, utsläpp av luftföroreningar, t.ex. partiklar, och den internationella sjöfartens utsläpp av svaveldioxid och kväveoxider. Utsläppen av kväveoxider från vägtrafiken sjunker stadigt, om än långsammare än tidigare. Att utsläppsminskningen av kväveoxider går långsammare beror bl.a. på en större andel trafik med dieselfordon.

Av årets budgetproposition (utg.omr. 20) framgår att regeringen inte bedömer att det är möjligt att nå miljö kvalitetsmålet Bara naturlig försurning till 2020 med i dag beslutade eller planerade styrmedel. Preliminära beräkningar visar emellertid att utsläppen av svaveldioxid och kväveoxider i Europa beräknas minska med ytterligare 40 procent vardera mellan 2010 och 2020, vilket är positivt för nedfallet av långdistanstransporterade luftföroreningar i Sverige. Enligt propositionen påverkar inte det reviderade Göteborgsprotokollet, som antogs i maj 2012, i någon påtaglig utsträckning möjligheterna att nå målet. Orsaken är den långsamma återhämtningen i ekosystemen. Det gäller även den kommande revisionen av Europaparlamentets och rådets direktiv av den 23 oktober 2001 om nationella utsläppstak för vissa luftföroreningar, det s.k. takdirektivet. Som nämns ovan välkomnar utskottet ändå kommissionens reviderade strategi och förslag till ny luftvårdslagstiftning eftersom de kommer att ha effekt på längre sikt. Förslaget kan därmed ses som ett viktigt led i arbetet med att nå de nationella miljö kvalitetsmålen. Utskottet noterar även att utsläppen av svaveldioxid från sjöfarten och därmed även nedfallet i Sverige kommer att minska markant när IMO:s skärpta krav i svavelkontrollområdena (Sulphur Emission Control Area, SECA) blir obligatoriska fr.o.m. 2015. I propositionen framhålls vidare att 2020 skärps kraven även utanför SECA, vilket även det leder till en viss minskning av det sura nedfallet. Enligt propositionen krävs ytterligare beslut som begränsar utsläppen från internationell sjöfart, främst av kväveoxider.

Inom ramen för konventionen om skydd av Östersjöns rena miljö (Helcom) beslutades i mars 2012 att ansökan till IMO om att göra Östersjön till ett utsläppskontrollområde för kväveoxider (Nitrogen Emission Control Area, NECA) är färdigställd. Utskottet välkomnar att Sverige sedan mars 2012 står bakom att ansökan skickas in.

Med det anförda föreslår utskottet att motion 2013/14: MJ492 (S) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller partiklar i stadsluften påminner utskottet inledningsvis om att ett viktigt styrmedel för att nå miljö kvalitetsmålet Frisk luft är miljö kvalitetsnormerna för luft. Så som anges i budgetpropositionen för i år (utg.omr. 20) är normerna för större partiklar och kvävedioxid svårast att nå. I drygt ett dussin städer överträds en eller båda dessa normer eller så har de överträts. Enligt luftkvalitetsförordningen (2010:477) ska ett åtgärdsprogram upprättas om en miljö kvalitetsnorm överskrids. Programmen är främst inriktade på sådana åtgärder där kommunen eller andra regionala aktörer har beslutanderätt. I propositionen anförts vidare att i fallet med större partiklar ingår åtgärder som dammbindning (som minskar uppvirvlingen av slitagepartiklar från dubbdäck), minskad sandning vintertid och omledning av trafik till andra gator. Utskottet noterar att trängselskatt infördes i Göteborg den 1 januari 2013. Enligt propositionen är det för tidigt att dra några säkra slutsatser om effekterna men de första utvärderingarna tyder på att den har bidragit till sänkta halter av såväl kvävedioxid som

partiklar. I propositionen framhålls vidare att regeringen och Transportstyrelsen har vidtagit åtgärder som minskar dubbdäcksslitage. Regeringen har dessutom gett kommunerna möjlighet att förbjuda användning av dubbdäck på enskilda gator eller i större områden. Transportstyrelsens föreskrifter har ändrats så att dubbdäck numera inte får användas längre än till den 15 april. Vidare har det beslutats att minska antalet maximalt tillåtna dubb per däck som tillverkas efter den 1 juli 2013. Enligt propositionen har de olika åtgärderna gett vissa resultat men i de gatumiljöer där halterna av partiklar överskrider miljö kvalitetsnormen kan ytterligare åtgärder behövas för att normen ska nås. Utskottet noterar att den enskilt viktigaste faktorn för överskridandet är partiklar från dubbdäcksslitage. Stockholms miljöförvaltning (SLB-analys) bedömde exempelvis 2011 i en rapport att andelen bilar som använder dubbdäck bör minskas till 10–20 procent för att normen ska kunna nås i de mest belastade miljöerna i Stockholm. I propositionen framhålls vidare att ekodesigndirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på eko-design för energirelaterade produkter) kan förväntas bidra till minskade utsläpp från hushållen. Beräkningar visar att på europeisk nivå kan direktivet medföra en minskning av utsläppen av PM_{2,5} med 35 procent till 2020 och med 70 procent till 2030. Utsläppen av sot beräknas minska med 25 procent till 2020 och 75 procent till 2050 om direktivet genomförs.

Mot bakgrund av de problem som nämns ovan välkomnar utskottet att regeringen nyligen har gett en utredare i uppdrag att förutsättningslöst ta fram förslag på åtgärder som varaktigt kan minska de höga halterna av stora partiklar i Stockholm och andra berörda tätorter, så att gränsvärdena i luftkvalitetsdirektivet kan nås (dir. 2014:32 Åtgärder mot höga partikelhalter i tätort). I kommittédirektivet för utredningen anförs att luftkvalitetsdirektivets maximalt tillåtna dygnsmedelvärde för stora partiklar (PM₁₀) periodvis överskrider i vissa tätorter, bl.a. i Stockholm. Ett flertal åtgärder har vidtagits, men miljö kvalitetsnormen har ännu inte uppnåtts. För att uppnå miljö kvalitetsnormen och minimera de negativa hälsoaspekterna kan det därför behövas ytterligare åtgärder för att förbättra luftkvaliteten. Syftet är att åtgärda partikelproblematiken på det mest ändamålsenliga sättet.

Utredaren ska

- lämna förslag på åtgärder som bedöms vara ändamålsenliga för att långsiktigt lösa partikelproblematiken
- föreslå åtgärder som på kort sikt bedöms kunna lösa partikelproblematiken om andra åtgärder tar längre tid att vidta
- utreda förutsättningarna för, och bedöma ändamålsenligheten och lämpligheten i, att införa en skatt på dubbdäcksanvändning i första hand i Stockholm, men även i andra berörda tätorter
- analysera konsekvenserna av föreslagna åtgärder, bl.a. ur ett hälso-, trafiksäkerhets- och tillgänglighetsperspektiv

- utarbeta de lag- och förordningstexter som behövs för att genomföra förslagen.

Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2015.

Mot bakgrund av det arbete som pågår föreslår utskottet att motion 2013/14:MJ492 (S) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd.

Vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, SD, KD) om vindkraftens miljöpåverkan m.m.

Jämför reservation 28 (SD).

Motionerna

I motion 2013/14:MJ396 av Cecilia Tenfjord-Toftby (M) framhålls betydelsen av att se över den sociala hållbarheten vid miljöprövningen när placeringen av vindkraft avgörs.

Enligt motion 2013/14:MJ400 av Annelie Karlsson m.fl. (S) behöver Naturvårdsverkets riktvärde för buller från vindkraftverk ses över. Även i motion 2013/14:MJ333 av Lars Gustafsson (KD) framhålls behovet av att se över placeringen av och gränsvärden för buller från vindkraftverk.

I motion 2013/14:N322 av Josef Fransson och Thoralf Alfsson (båda SD) yrkande 3 bör kartering och inventering av djurliv som kan drabbas av vindkraftverk vara på plats vid den initiala ansökan om uppförande av vindkraftverk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet erinrar om att riksdagen har beslutat om ett höjt mål för elcertifikatssystemet som innebär 25 TWh ökad förnybar elproduktion 2020 jämfört med 2002 års nivå. Riksdagen har också beslutat om en planeringsram för vindkraft på 30 TWh till 2020. Så som utskottet tidigare har anfört (bet. 2010/11:MJU23) har vindkraften stor outnyttjad potential i Sverige och regeringen bedömer att det kommer att krävas en omfattande utbyggnad för att nå de mål som har uppställts inom ramen för elcertifikatssystemet. Regeringen arbetar därför aktivt för att underlätta och påskynda planeringen och utbyggnaden av vindkraften. Det är också bakgrunden till de regelförändringar som trädde i kraft den 1 augusti 2009. I betänkandet anføres vidare att reformeringen av regelverket innebär att utbyggnaden av vindkraft underlättas utan att kraven på en rättssäker och noggrann handläggning minskar.

Utskottet konstaterar att uppförande av ett vindkraftverk som är högre än 50 meter eller uppförande av flera vindkraftverk ska prövas enligt 9 kap. miljöbalken antingen genom en anmälan eller genom en ansökan om tillstånd. Vidare kan tillsynsmyndigheten förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd enligt 9 kap. 6 a § miljöbalken om verksamheten medför risk för betydande olägenheter för miljön. En ansökan om tillstånd ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap. 3–10 §§ miljöbalken. I miljökonsekvensbeskrivningen ska de direkta och indirekta effekter som verksamheten kan medföra på t.ex. människor, djur och landskap identifieras och beskrivas. Miljökonsekvensbeskrivningen ska också möjliggöra en samlad bedömning av verksamhetens effekter på människors hälsa och miljön.

Så som utskottet anförde i sitt betänkande 2010/11:MJU10 ska miljöbalken enligt miljöbalkens mål bl.a. tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas (1 kap. 1 §). Vidare följer av 3 kap. 6 § att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Vad gäller frågan om riktvärden för buller från vindkraftverk erinrade utskottet i det ovan nämnda betänkandet om att miljöbalken är en ramlagstiftning, vilket bl.a. innebär att riksdagen har delegerat rätten att utfärda mer detaljerade föreskrifter till regeringen och dess myndigheter. När det gäller tillståndsvillkor, t.ex. rörande bullernivå, bestäms dessa av den behöriga tillståndsmyndigheten genom en prövning i det enskilda fallet mot bakgrund av miljöbalkens bestämmelser. Enligt Boverkets handbok om vindkraft (Vindkraftshandboken – Planering och prövning av vindkraftverk på land och i kustnära vattenområden, januari 2009) är det riktvärde för buller utomhus från vindkraftverk som tillämpas vid tillståndsmyndigheternas bedömning i de flesta fall 40 dB(A). Någon mer omfattande utvärdering av störningar från vindkraftverk har inte gjorts. Däremot har flera mindre studier gjorts, bl.a. en studie vid avdelningen för miljömedicin vid Göteborgs universitet – Störningar från vindkraftverk: undersökning bland människor boende i närheten av vindkraftverk. Av denna framgår att andelen som störs av buller ökar med stigande ljudnivå. Ytterligare studier om störning från vindkraftverk visar att det inte bara är ljudnivån i sig som har betydelse. Om vindkraftverken syns eller inte samt uppfattningen om vindkraftens påverkan på landskapet har betydelse för hur mycket man störs av ljudet. Pågående forskning visar också att andelen människor som störs varierar mellan olika landskapstyper och mellan ren landsbygd och samhällen. I Vindkraftshandboken hävdas att det sammanfattningsvis kan sägas att studierna visar att 40 dB(A) är ett lämpligt riktvärde och att ett riktvärde på 40 dB(A) utomhus vid bostäder med hänsyn till detta inte bör överskridas. För vissa områden där ljudmiljön är särskilt viktig och naturliga ljud dominerar, t.ex. fjäll och skärgårdar, bör värdet dock vara lägre än 40 dB(A).

Vad gäller områden där ljudmiljön är särskilt viktig konstaterar utskottet att åtgärder kan vidtas på lokal nivå. En kommun kan i översiktsplanen peka ut områden där en låg bullernivå bör upprätthållas.

Enligt uppgifter från Naturvårdsverket placeras vindkraftverk oftast inte närmare än 400–1 000 meter från bebyggelse, men 300 meter ger för det mesta en acceptabel ljudmiljö utifrån miljölagstiftningens riktvärden. Utskottet noterar att det pågår ett samarbete mellan Naturvårdsverket och Energimyndigheten för att ta fram ett kunskapsprogram om forskning om vindkraftens påverkan på människor, natur och miljö (Vindval). Forskningen bedrivs inom de fyra områdena Människors intressen, Fåglar och fladdermöss, Marint liv och Däggdjur på land. Resultaten kan användas som underlag för miljökonsekvensbeskrivningar och i planerings- och tillståndsprocesser för vindkraft. I programmet ingår syntesprojektet Vindkraftens påverkan på människors intressen. I rapporten från detta projektet (rapport 6497) anförs att vindkraftens utbyggnad påverkar människors intressen olika beroende på om personen är markägare, fastighetsägare, permanentboende, sommarboende eller turist. Dessa intressegrupper upplever och använder landskapet på helt olika sätt. Den som söker lugn och ro kan känna sig störd av vindkraftverk medan den som äger mark kan se verken som en inkomstkälla. Enligt rapporten kan människor ha både positiva och negativa attityder till vindkraft. Om en vindkraftsetablering planeras i ett landskap som människor har särskilda relationer till kan attityden till vindkraft bli negativ eller avvaktande hos någon som generellt har en positiv attityd till vindkraft. Den visuella upplevelsen kan vara en viktig bidragande faktor till en negativ attityd för etablering i närområdet. I rapporten framhålls att enskilda personers möjligheter att påverka vindkraftsprocessen också påverkar attityden. I de fall där markägande och företagande går hand i hand är acceptansen för en utbyggnad stark, liksom uppfattningen att vindkraftsparken kan tjäna som turistiska mervärden och förstärka områdets attraktionskraft. Enligt rapporten har vindkraftsetableringars påverkan på fastighetsvärden analyserats i flera olika forskningsprojekt. Forskarna kunde inte se några signifikanta skillnader i fastighetspriser mellan fastigheter som låg långt ifrån respektive nära vindkraftsparken. I rapporten framhålls emellertid att det finns behov av större undersökningar som kan särskilja eventuella statistiska förändringar i fastighetsvärden på grund av vindkraft från andra orsaker till ändringar i fastighetspriser. När det gäller buller är forskningen enligt rapporten enig om att vindkraftverk genererar infraljudsnivåer som vid bostäder har nivåer långt under vad som är hörbart. Det finns för närvarande inga belägg för att infraljud vid dessa nivåer bidrar till bullerstörning eller har andra hälsoeffekter. I lågfrekvensområdet (20–200 Hz) genererar vindkraftverken ljud som i många fall är hörbart. I rapporten konstateras att detta inte är unikt för vindkraft utan gäller för de flesta bullerkällor i samhället, t.ex. vägtrafikbuller.

Enligt uppgifter från Naturvårdsverket tyder forskning hittills på att djurlivet påverkas i begränsad omfattning av vindkraftverk. Fåglar kolliderar som regel inte med verken. Däremot finns indikationer på att fladdermöss oftare krockar med vindkraftverken. Avgörande för att undvika påverkan är en bra planering och lokalisering av vindkraftverken. Ute till havs tyder mycket på att fiskar inte påverkas av vindkraftens ljud och vibrationer. De havsbaserade verkens fundament kan fungera som konstgjorda rev. En vindkraftspark till havs kan också bidra till att skapa en skyddszon för fisk och annat djurliv. Energimyndigheten och Naturvårdsverket har genom kunskapsprogrammet Vindval tillsammans tagit fram en rapport om vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss (rapport 6467). I rapporten presenteras en modell för bedömning av lokaliseringens risk samt förslag på vad som bör ingå i en miljökonsekvensbeskrivning när det gäller fåglar och fladdermöss.

Utskottet noterar även att i proposition 2013/14:141 anförs att frågan om hur hänsyn ska tas till artskyddsförordningens bestämmelser inom ramen för en miljöprövning eller planprocesser behöver ses över. Enligt propositionen bör en särskild utredare få i uppdrag att se över artskyddsförordningen och angränsande regelverk på artskyddsområdet. Syftet med uppdraget bör vara att efter en allmän översyn av bestämmelserna på området föreslå dels en lättöverskådlig och samlad artskyddslagstiftning, dels enskilda bestämmelser som på ett bättre sätt än i dag tillvaratar nationella och internationella skyddsintressen samtidigt som de är väl avpassade för deras praktiska tillämpning.

Utskottet konstaterar avslutningsvis att det av domar från Mark- och miljööverdomstolen framgår att kunskapsunderlaget vad gäller förekomsten av fåglar och fladdermöss och deras rörelsemönster bedöms som viktigt. Exempelvis ansåg Mark- och miljööverdomstolen i en dom av den 15 april 2014 (mål nr M 7168-13) att den utredning som låg till grund för anmälan om vindkraftsetableringen inte var tillräcklig för den prövning som skulle göras när det gäller kravet på en lämplig lokalisering (2 kap. 6 § miljöbalken), då kunskapsunderlaget vad gäller förekomsten av fåglar och fladdermöss och deras rörelsemönster inom området var bristfälligt. Mark- och miljödomstolens dom ändrades därför och målet återförvisades till nämnden för fortsatt handläggning. I en tidigare dom (mål nr M 10072-12) slog Mark- och miljööverdomstolen även fast att om verksamhetsutövaren inte kan visa att lokaliseringen är lämplig enligt 2 kap. 6 § miljöbalken är verksamheten inte tillåtlig.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2013/14: MJ400 (S), 2013/14: MJ396 (M), 2013/14: MJ333 (KD) och 2013/14: N322 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, MP, SD, V) om klimatpolitik, luftkvalitet och vindkraft som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 4 (S), 5 (MP), 6 (SD) och 7 (V).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2013/14:MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, 2013/14:MJU3 Riksrevisionens rapport om utsläppshandel för att begränsa klimatförändringen, 2012/13:MJU11 Klimatpolitik m.m., 2012/13:MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård m.m., 2012/13:FöU13 Försvarsmakten och vissa miljöfrågor, 2012/13:MJU9 Livsmedelspolitik, 2011/12:MJU25 Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid, 2011/12:MJU11 Övergripande miljöfrågor, 2011/12:MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård m.m., 2010/11:MJU12 Klimatpolitik m.m., 2010/11:MJU23 Miljöledning, miljörevision och prövning av vindkraft och 2009/10:MJU1 Allmän miljö- och naturvård. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Internationell klimatpolitik, punkt 1 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1 och avslår motion

2013/14:MJ491 av Désirée Liljevall (S).

Ställningstagande

De internationella klimatförhandlingarna har tyvärr hittills gett ett otillräckligt resultat för att skydda människor, och de kan inte heller garantera att utsläppen minskar, varken så som vetenskapen och vår planet kräver eller som länderna tidigare utlovat. I stället riskerar de att låsa utsläppen på höga nivåer under många år framåt. Klimatförhandlingarna 2014 och slutligen 2015 i Paris är mycket viktiga, kanske till och med avgörande för de globala klimatansträngningarna. Efter flera misslyckanden borde det vara värt att pröva en ny strategi i klimatförhandlingarna, en som bygger mer på förtroende och respekt. Det handlar om att på hemmaplan på allvar sätta fart med investeringar i förnybart, i infrastruktur och energieffektivisering och att visa på att en mer progressiv klimatpolitik tjänar oss väl, stärker vår konkurrenskraft och bygger broar till jobb och välfärd. Vi menar att Sverige har förmågan och förutsättningarna att ta den rollen och vara den drivkraften. Vi kan vara ett land som lägger fram kreativa förslag. Omställningen till en ekologiskt hållbar utveckling är ett ansvar för hela världssamfundet, men vi rika länder som i dag står för den stora delen av utsläppen ska gå före. För det krävs förebilder. Det ska Sverige bli. För det krävs ett arbete inom Sverige, och en ny inställning och förhandlingsstrategi. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 5, 7 och 15 i denna del och

avslår motionerna

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkandena 1, 3 och 4 samt

2013/14:MJ428 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C) i denna del.

Ställningstagande

Kommissionen presenterade i början av 2014 ett meddelande om den fortsatta klimatpolitiken fram till 2030. Ett av meddelandets huvudsyften är att förbereda klimatmål för 2030. Vi menar att ett mål till 2030 för utsläpp av växthusgaser är nödvändigt för att ge sådana långsiktiga signaler som behövs för investeringar. Ett mål även för 2040 redan nu skulle ge en färdig "trappa" till 2050-målet, vilket skulle gynna jobb och konkurrenskraft. Kommissionens förslag till mål grundar sig på en rak linjär utveckling från 2020 med ett mål på –20 procent mot det lägre målet på –80 procent till 2050. Men EU har satt sitt 2050-mål som ett spann med en minskning på mellan 80 och 95 procent. Eftersom vi socialdemokrater förordar att EU siktar mot den övre delen av spannet innebär det att kommissionens mål inte räcker utan måste höjas. Detta bör regeringen driva i EU. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkandena 1, 3 och 4 samt

avslår motionerna

2013/14:MJ428 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C) i denna del och

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 5, 7 och 15 i denna del.

Ställningstagande

En för Sverigedemokraterna central uppfattning är att eventuella bindande mål för att minska utsläppen av växthusgaser inte får äventyra vare sig de enskilda nationernas eller hushållens ekonomi. Det är nödvändigt att åtaganden inom EU i stället kopplas till ansträngningar att komma fram till bindande mål på global nivå. EU står trots allt bara för runt 10 procent av världens utsläpp medan resten av världen ökar utsläppen med motsvarande ett helt EU på mindre än fem år. Sverigedemokraterna tycker därmed att regeringen i förhandlingarna för den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att åtagandena för medlemsstaterna ska kunna justeras till faktiska internationella avtal som omfattar alla världens stora utsläppare så som Kina, USA, Indien, Ryssland, Japan osv.

EU kan mycket väl ta en ledande roll i internationellt samarbete när det gäller utsläpp av växthusgaser, men att EU ska gå före och ställa markant hårdare krav på medlemsstaternas industri i förhållande till den globala marknaden ser vi som långsiktigt ohållbart. Sverigedemokraterna vänder sig således emot att Sverige och EU ensidigt beslutar om väsentligt större utsläppsminskningar av klimatgaser än vad som nås i internationella avtal. Europa är i det stora hela inte någon signifikant aktör och även om Europas länder skulle nå nollutsläpp är den reella effekten av de globala utsläppen högst begränsad.

Sverigedemokraterna menar också att om vi på kort och lång sikt ska kunna klara vår industri och handel och därmed i förlängningen jobben och välfärden, måste vi anpassa våra utsläpps begränsningar kopplat till vad vi faktiskt släpper ut i förhållande till andra. I Sverige fasade vi ut stora delar av vår användning av fossilt bränsle på 1970 och 1980-talen bl.a. genom en omställning inom uppvärmning. Detta har tillsammans med en nästan koldioxidfri elproduktion resulterat i att vi i princip har den industrialiserade världens lägsta utsläpp per capita, detta trots vårt kalla klimat. Med anledning av detta, att vi i Sverige endast står för drygt 0,1 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser, är det inte rimligt att vi i Sverige ska krävas på ytterligare stora utsläppsminskningar. Regeringens linje vid förhandlingar i EU måste givetvis vara att de som släpper ut mest också ska ta de största åtagandena att minska sina utsläpp när det kommer till fördelningen inom EU.

Detta bör ges regeringen till känna.

4. EU:s system för handel med utsläppsrätter, punkt 3 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Lövstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyy Niemi (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14: MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och 2013/14: MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 4 och avslår motion 2013/14: MJ428 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C) i denna del.

Ställningstagande

EU:s utsläppshandel står nu inför en svår situation. Ett alltför lågt pris på utsläppsrätter riskerar att haverera systemet. EU-parlamentet röstade i december 2013 om att senarelägga auktioneringen av 900 miljoner utsläppsrätter. Det välkomnar vi som ett första steg, men det är inte tillräckligt. Det finns i dag inte en långsiktig drivkraft för investeringar i koldioxidsnål teknik. Svensk industri kan sägas ha en konkurrensfördel eftersom våra svenska miljökrav och miljöskatter har drivit fram ny teknik. Förslaget att plocka bort utsläppsrätter från marknaden hade kunnat stärka deras konkurrenskraft och varit bra för jobben i Sverige eftersom mängden utsläppsrätter sätts efter den del av marknaden som motsvarar 10 procent av verksamheterna med minst CO₂-utsläpp. Men överskottet av utsläppsrätter gör att den svenska industrin inte kan utnyttja sin konkurrensfördel. Denna analys borde ge regeringen anledning att driva frågan. Vi skulle välkomna att regeringen intog en mer aktiv roll i diskussionen om att stärka handelsystemets prissignaler. Vi menar att regeringen bör agera tillsammans med andra likasinnade länder för att vara pådrivande så att ETS-systemet utvecklas och att förslag på långsiktiga strukturella åtgärder för att lösa problemen tas fram.

Detta bör ges regeringen till känna.

5. Golvpris för utsläppsrätter, punkt 4 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Ett alltför lågt pris på utsläppsrätter riskerar att haverera systemet. För att motverka ett havererat system kan man antingen skära ned utbudet av EUA genom en s.k. set aside, alternativt senareläggande av auktionering (s.k. backloading), eller sätta ett lägsta pris på utsläppsrätterna, ett s.k. golvpris. EU-parlamentet röstade i december 2013 om att senarelägga auktioneringen av 900 miljoner utsläppsrätter. Det välkomnar vi, som ett första steg. Men det är inte tillräckligt. EU-kommissionen konstaterar i sin konsekvensanalys av klimat- och energimålen till 2030 att EU ETS kommer att ha ett överskott på 2,5 miljarder utsläppsrätter med nuvarande politik (trots undandragandet av de 900 miljoner utsläppsrätterna) till 2020 och att det finns stort behov för fortsatta åtgärder (Impact assesement, Accompanying the Communication – A policy framework for climate and energy in the period from 2020 up to 2030). Mycket mer måste alltså göras. Regeringen bör överväga att verka för ett lägsta pris, s.k. golvpris, inom systemet. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Sektorsvisa klimatmål inom EU, punkt 5 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 6 och 15 i denna del.

Ställningstagande

Vi har ju tidigare krävt sektorsmål i Sverige, alltså utsläppsmål för transporter, energi, industri etc. Vi har anfört att i ett nationellt klimatpolitiskt ramverk ska sektorsvisa mål sättas och ansvaret ska läggas på varje departement med ett eget utsläppstak för sin sektor. De politiska förslag som sedan departementet lägger fram ska hålla sig under taket. Finansdepartementet håller ihop hela regeringens utsläppstak för perioden och redovisar också varje år hur det går. Ett ramverk ger stabilitet och långsiktighet för näringslivet så att säkra investeringar kan göras: det ger oss tydlighet för att klara våra klimatmål, det tar till vara den konkurrensmöjlighet vi ser

med ny grön teknologi och det ger oss en ökad trovärdighet och möjlighet att bedriva ett ledarskap kring klimatfrågan. Vi tror också att det blir lättare att besluta om styrmedel då. Detta borde även gälla på EU-nivå. Kommissionens öppnar för detta i meddelandet om en ram för klimat- och energipolitiken, och regeringen bör stödja detta. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Förnybar energi inom EU:s ramverk, punkt 6 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 9.

Ställningstagande

När det gäller produktion av el betyder en omställning i Sverige till s.k. förnybar energi i realiteten oftast höjda utsläpp av klimatgaser, inte minst kopplat till den resursineffektivitet som omgärdar det s.k. förnybara med stor användning av stål och betong. Också Tyskland är ett tydligt exempel på detta där kolkraften byggs ut i en rasande takt trots världens mest ambitiösa satsningar på sol och vindkraft. I ljuset av detta är det smått absurt att kärnkraftens betydelse knappt funnits med i diskussionen. I IPCC:s senaste rapport (WGIII AR5) har dock kärnkraften fått en tydlig plats, vilket är rimligt. Att kärnkraften, som i ett livscykelperspektiv har de lägsta utsläppen av klimatgaser av alla tillgängliga energislag, ställs vid sidan av det som kallas ”förnybart” slår oerhört fel. Sverigedemokraternas mening är därför att regeringen ska likställa kärnkraft med s.k. förnybar energi, både i Sverige och i förhandlingar med andra länder. Forskning på nästa generations kärnkraft måste också ges en tydlig prioritet. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Markanvändning för utsläppsberäkning inom EU, punkt 7 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna har sedan tidigare meddelat att vi tycker att LULUCF (Land use, land use change and forestry) ska ingå i medlemsstaternas mål om utsläpp av växthusgaser. Dock ser vi det som märkligt om medlemsstaterna efter förhandlingar endast kan tillgodoräkna sig nya förändringar av markanvändning. Utgångspunkten måste givetvis vara att fastställa nationernas faktiska nettoutsläpp med markanvändning inkluderad och sedan utgå från dessa nya siffror i samtliga beräkningar. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Internationella krediter inom EU:s ramverk, punkt 8 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna vänder sig emot att regeringen på EU-nivå driver på för att Sverige ska bindas upp ytterligare av kostsamma utsläppsminskningar i form av internationella krediter. Det råder oklarhet om vilka nettoeffekter en sådan politik får och det handlar om pengar som vi tror på lång sikt gör större nytta på hemmaplan. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Hållbara bränslen, punkt 9 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 31 och 32 samt avslår motion

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 8.

Ställningstagande

EU har tagit fram hållbarhetskriterier för biodrivmedel. Dessa behöver skärpas och utvidgas till att också gälla fasta biobränslen. På motsvarande sätt bör EU verka för ”hållbarhetskriterier” för fossila bränslen. Även om fossila bränslen naturligtvis aldrig kan bli hållbara finns det vissa som är mer ohållbara än andra. Att bryta skiffergas genom att spruta ned kemikalier i grundvattenområden och utvinna olja och gas ur djuphavsbotten och i Arktis innebär oöverskådliga miljöhot.

Fossila bränslen med särskilt hög klimatpåverkan, såsom tjärsandsolja, kommer förhoppningsvis att successivt trängas ut när EU enats om hur fossila bränslets klimatpåverkan ska bedömas så att bränslekvalitetsdirektivets krav kan få genomslag. Däremot saknar bränslekvalitetsdirektivet krav för andra miljöaspekter som är förknippade med utvinning av fossila drivmedel, såsom risker för förorening av mark och vatten. I motsats till de krav som ställs på biodrivmedel finns inte ens grundläggande krav på skydd av naturvärden.

Det är helt rätt att ställa hållbarhetskriterier på biodrivmedel, men då bör EU också kunna sätta upp kriterier för att få bort de mest ohållbara fossila drivmedlen.

Detta bör ges regeringen till känna.

11. Hållbara bränslen, punkt 9 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 8 och

avslår motion

2013/14: U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkandena 31 och 32.

Ställningstagande

Som argument för att tvinga fram användande av biodrivmedel anförs i huvudsak den klimatnytta dessa bränslen påstås generera. Detta menar dock vi är falskt, åtminstone när det gäller första generationens biodrivmedel. Inte minst då uppodling av ny mark, vilket är konsekvensen av en ökad användning av dessa bränslen, förändrar markanvändningen på ett sätt som genererar en koldioxidskuld som kommer att ta många årtionden att kompensera för. Samtidigt riskerar ovärderlig orörd natur att försvinna, inte minst sydamerikansk regnskog, vilket drabbar världens biologiska mångfald. Vidare ökar alla de problem som är kopplade till jordbruk,

såsom övergödning, vattenanvändning och användande av bekämpningsmedel. Ett annat problem med biodrivmedlen är att många motorfordon inte är konstruerade ens för en låginblandning, utan havererar, med stora konsekvenser för enskilda privatpersoner. Riksrevisionen skriver i sin rapport att regeringen inte har samordnat infrastrukturplaneringen med klimatmålen utan sätter förhoppningen till att stora, nu okända tekniksprång, ska kunna bidra till utsläppsminskningar. Detta får anses vara mycket oansvarigt, i synnerhet som regeringen inte tydligt samordnat klimatforskningen med klimatmålen för att inrikta forskningen mot att åstadkomma de tekniksprång som skulle behövas. Samtidigt har den senaste IPCC-rapporten (WGII AR5) lyft fram tydliga konflikter mellan första generationens biodrivmedelsframställning och global livsmedelsförsörjning där man på flera håll i världen sett hur de allra fattigaste drabbas. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Utsläppskrav för bilar, punkt 10 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 34.

Ställningstagande

Vi anser att EU:s krav på energieffektivisering hos bilflottan är ett bra första steg, men långt ifrån tillräckligt. Vi skulle gärna se en skärpning av de krav som nu är överenskomna i EU, men ser framför allt behovet av att ha skarpa förslag på utsläppsminskningar på längre sikt. De nivåer som Trafikverket föreslår, 70 g/km år 2025 respektive 50 g/km år 2030, är en bra utgångspunkt. Sverige bör vara drivande i att EU skärper sina krav på bilproducenterna. Det är en stor fördel att denna typ av krav är internationella. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Nationella klimatmål, punkt 11 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyy Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 14 och avslår motion

2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

Riksdagen har antagit en vision och inte något klimatmål, som regeringsföreträdare ofta påstår, till 2050. Visionen är att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp 2050. Både det faktum att detta kallas för en vision och inte ett mål och att regeringen inte definierat begreppet ”nettoutsläpp” skapar osäkerhet. Nettoutsläpp kan innebära att den mängd kol som den svenska skogen och marken binder ska dras från de totala utsläppen. Om det är så visionen för 2050 ska tolkas innebär den en mycket låg ambitionsnivå för utsläppsminskningar mellan 2020 och 2050. För att Sverige ska kunna påbörja arbetet med en långsiktig plan som ger rätt signaler för investeringar i koldioxidsnål teknik bör riksdagens i stället för en vision besluta om ett tydligt klimatmål för 2050. Vi anser att klimatmålet för 2050 bör vara att Sverige 2050 ska vara fritt från fossila bränslen och att de inhemska utsläppen av fossilt koldioxid ska ha minskat med minst 90 procent jämfört med 1990. En del utsläpp från markanvändning i jordbruk, från djuruppfödning m.m. kommer att vara svåra att få bort. Därför är –90 procent en mycket hög ambition. Regeringen verkar också tro att det för att nå 2050-målet ska gå att fortsätta köpa insatser i andra länder, vilket är mycket osannolikt. När det gäller möjligheten att 2050 köpa utsläppsminskningar i u-länder (CDM och JI) konstaterar Naturvårdsverket i sin rapport Underlag till en svensk färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050 att det är rimligt att anta att det inte kommer att finnas länder med lägre utsläpp än målen för 2050 och därmed ingen marknad för att sälja minskningar till andra länder.

Detta bör ges regeringen till känna.

14. Nationella klimatmål, punkt 11 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt avslår motion

2013/14:MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 14.

Ställningstagande

För att uppnå ett globalt 1,5-gradersmål anser Vänsterpartiet att Sverige måste skärpa sina nationella utsläppsmålsminskningsmål till 2020 och 2050. Till 2020 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med minst 45 procent (jämfört med 1990) genom åtgärder inom landet. För den icke handlande sektorn blir vårt klimatmål minskningar med 52 procent i Sverige jämfört med 1990. I ton räknat handlar Vänsterpartiets klimatmål om att minska utsläppen med 32,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) i Sverige. Vi vill gå från 72,3 miljoner ton CO₂e 1990 till 39,8 miljoner ton CO₂e 2020. Dessutom ska Sverige hjälpa andra länder att kraftigt minska sina utsläpp genom klimatbistånd och ny klimatfinansiering inom främst FN:s regi. Till 2050 ska de totala utsläppen av växthusgaser i Sverige minska med 100 procent, dvs. vara noll. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Klimatpolitiskt ramverk, punkt 12 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP) yrkande 1,
2013/14: MJ21 av Matilda Ernkrans m.fl. (S),
2013/14: MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1,
2013/14: MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 19 och
2013/14: MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 16 och 17 samt avslår motion
2013/14: C330 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Sedan 2012 har regeringen haft en gedigen utredning på sitt bord, Färdplan 2050, där Naturvårdsverket i samarbete med flera andra myndigheter skissar upp förutsättningarna för Sveriges klimatpolitik till 2050. Riksrevisionen har i sin rapport varit mycket kritisk till att regeringen inte redovisat en utsläppsplan för tiden fram till 2050. Revisionen pekar på hur t.ex. Storbritannien varit tydligt i sina signaler till industrin och medborgarna, vilket underlättar nödvändiga investeringsbeslut. Regeringen svarar nu i

skrivelsen på kritiken genom att tillsätta en ny utredning med i princip samma uppdrag som Naturvårdsverket och de övriga myndigheterna redan redovisat.

Vi tror att vägen mot 2050-målet blir svår att nå om inte regeringen utarbetar en sammanhängande och långsiktig plan och ett regelverk för klimatpolitiken att följa. Vi kallar det för ett klimatpolitiskt ramverk. Vi menar att en utredning snabbt bör tillsättas som kan tydliggöra vilken lagstiftning som behövs och hur systemet ska utformas. Mer politiska frågor, såsom en tydligare definition av målet till 2050, bör lämpligen lyftas till en parlamentarisk beredning.

I likhet med Storbritanniens Climate Change Act bör Sverige anta ett klimatpolitiskt ramverk med en plan för en långsiktig utsläppsbana mot 2050-målet. I planen kan sektorsvisa mål sättas och ansvaret läggas på varje departement med ett eget utsläppstak för sin sektor. De politiska förslag som sedan departementet lägger fram ska hålla sig inom taket. Finansdepartementet eller ett klimatpolitiskt råd följer hur utsläppstaket fungerar för perioden och redovisar också varje år hur det går. Utredningen får avgöra hur långa perioderna ska vara och hur de ska förhålla sig till mandatperioderna. För att systemet ska fungera bör utsläppstaket för perioderna beslutas med lång framförhållning och i bred politisk enighet så att inte regimskiften innebär nya splittrade signaler för industrin. Ett system för att komplettera beslutsunderlag för politiska beslut med klimatkonsekvensbeskrivningar bör utarbetas. Vi har i Sverige oberoende myndigheter som kan leverera bra underlag till Regeringskansliet. Vi ser också ett behov av att regeringen utser ett klimatpolitiskt råd som följer hur regeringen uppfyller det klimatpolitiska ramverket och kan föreslå ytterligare åtgärder ifall utsläppstaken är i fara. Regeringen ska ansvara för en återrapportering i varje budgetproposition kring hur utsläppstaket hålls och hur förslagen i propositionen påverkar måluppfyllelsen.

Vi menar att det är av yttersta vikt att det klimatpolitiska ramverket beslutas i så bred enighet som möjligt för att staka ut vägen till 2050 och att systemet ligger fast över mandatperioderna. Målet är att skapa en stabil och långsiktig klimatpolitik genom att ge den tydliga spelregler som skapar disciplin, trovärdighet, transparens och målstyrning.

Detta bör ges regeringen till känna.

16. Utsläppsminskningar i Sverige, punkt 13 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen aviserar ännu en utredning om hur s.k. netto-nollutsläpp ska kunna nås till 2050. Detta är ett mycket märkligt förfarande när regeringen redan 2011 gav Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en s.k. färdplan för nettonollutsläpp till 2050. Vänsterpartiet har många synpunkter på planen, bl.a. för att man öppnar för ett stort tillgodoräknande av internationella osäkra utsläppskrediter och stor användning av skog och mark som kolsänkor. Men vi anser ändå att arbetet är så gediget att regeringen inte behöver tillsätta ännu en utredning. Dessutom brådskar det att få ned Sveriges utsläpp. Vi vill i stället ha konkreta åtgärder på stora minskningar av utsläppen i Sverige som kan leda till nollutsläpp senast 2050. FN:s klimatpanels senaste vetenskapliga rapport (IPCC WGIII AR5, 13/4-14) understryker vikten av att inte försitta tiden i att snabbt få ned utsläppen. Regeringen borde i stället presentera en proposition för minskade utsläpp med sikte på nollutsläpp till senast 2050 baserat på Naturvårdsverkets färdplan och andra relevanta rapporter. Utsläppsminskningarna ska göras helt och hållet i Sverige och kompletteras med ett klimatbistånd som finansieras med nya additionella medel. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Koldioxidläckage, punkt 14 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Riksrevisionen framhåller att det saknas underlag för att bedöma risken för s.k. koldioxidläckage, dvs. att produktion flyttas från Sverige till länder med lägre eller inga utgifter för koldioxidutsläpp. Varken regeringen eller myndigheterna har samlat analyserat och rapporterat hur mycket olika branscher behöver betala för utsläppen och om de företag som gynnas verkligen är de som omfattas av en risk för koldioxidläckage. Vi anser det vara av största vikt att konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin inte försämras i den utsträckningen att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är åsidosatta. Mot bakgrund av att koldioxidutsläppen ökar markant på andra håll i vår omvärld anser vi att det bör göras djupare konsekvensanalyser av att en

ambitiös klimatpolitik ensidigt förs i en begränsad del av världen. Därför är vi i Sverigedemokraterna av uppfattningen att en genomgripande analys av detta skyndsamt behöver genomföras så att inte värdefull svensk industri försvinner utomlands till ingen nytta för miljömålen men till en stor samhällskostnad. Detta bör ges regeringen till känna.

18. Sveriges intäkter från utsläppshandeln, punkt 15 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 och 2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 12.

Ställningstagande

Vi är oroade över den svenska regeringens hantering av intäkterna från EU:s handel med utsläppsrätter. Enligt EU:s direktiv om handel med utsläppsrätter (2009/29/EG) ska minst 50 procent av intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätterna gå till klimatåtgärder. Riksrevisionen konstaterar att regeringen inte öronmärker dessa intäkter till klimatåtgärder, utan man tillför dem endast till statsbudgeten. Vänsterpartiet menar att Sverige ska leva upp till EU:s direktiv för att stärka det nationella och internationella klimatarbetet och menar att samtliga intäkter borde gå till detta ändamål. Regeringen bör återkomma med förslag om att minst 50 procent av intäkterna från auktionering av utsläppsrätter i Sverige ska gå till nya klimatåtgärder. Detta bör ges regeringen till känna.

19. Överskott av utsläppsrätter, punkt 16 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6 och 2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 21.

Ställningstagande

Kyotoavtalet omfattar tyvärr kryphål som riskerar att sabotera klimatarbetet. Ett av dessa kryphål kallas i klimatförhandlingarna för "hot air" och innebär att ett land kan köpa utsläppsrätter (Assigned Amount Units, AAU) från länder med överskott av utsläppsrätter. Överskottet av utsläppsrätter, jämfört med Sveriges åtagande enligt Kyotoavtalet, väntas uppgå till drygt 70 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är mer än Sveriges totala utsläpp av växthusgaser under 2009 (60 miljoner ton). Enligt Kyotoavtalet kan överskottet annulleras, sparas eller säljas. Om Sverige annullerar, alltså upphäver, överskottet skulle svenskarnas klimatansträngningar för minskade utsläpp bli bestående. Om Sverige i stället väljer att sälja hela överskottet skulle en betydande del av de ansträngningar som gjorts av svenska medborgare bli effektlösa. De koldioxidutsläpp svenskarna sparat under 20 år kan då ske i ett annat land. Att spara överskottet för att eventuellt använda det i framtiden skulle innebära att dessa ökade utsläpp sker längre fram. Sverige och andra i-länder har förvisso utlovat på klimattoppmötet i Doha att inte använda sig av överskottet av utsläppsrätterna. Det bästa vore därför om Sverige agerade i linje med detta och annullerade överskottet. Det råder alltså ingen tvekan om vad som är bäst för klimatet. Storbritannien har redan fattat beslut om annullering. Sverige bör med omedelbar verkan besluta att överskottet av utsläppsrätter ska annulleras.

Den 21 februari 2013 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att sälja Sveriges överskott på 1,5 miljoner utsläppsrätter inom den s.k. reserven för nya deltagare inom EU:s handelssystem för utsläppsrätter (EU ETS). Precis som Riksrevisionen konstaterar hade Sverige kunnat avstå från försäljning och i stället låta utsläppsrätterna frysa inne. Om Sverige gjort så hade utsläppsrätterna inte kunnat användas av annan part och på så sätt hade utsläpp på 1,3 miljoner ton kunnat undvikas. Regeringens försäljning av utsläppsrätterna var dessutom helt i strid med våra expertmyndigheter på området, Energimyndigheten och Naturvårdsverket. I rapporten Reformeringen av EG:s direktiv (2003/87/EG) om ett system för handel med utsläppsrätter föreslår de att ett eventuellt överskott inte ska säljas: "Eventuellt överblivet utrymme i reserven för nya deltagare bör annulleras för att undvika plötsliga och oförutsedda förändringar av utbudet på marknaden." När regeringen har sålt överskott inom EU:s handelssystem aktualiseras frågan om vilken principiell hållning Sverige egentligen har inom handelssystemen med utsläppsrätter (både EU:s och det som finns inom FN). Man kan för att stärka klimatarbetet välja att frysa inne/annullera överskott eller sälja det vidare och ytterligare försvaga ett för klimatet redan svagt handelssystem. Sverige bör verka för att framtida eventuella överskott av utsläppsrätter inte inom vare sig FN- eller EU-systemet ska säljas vidare, utan ska annulleras.

Detta bör ges regeringen till känna.

20. Konsumtionsbaserad statistik, punkt 18 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18 och avslår motion

2013/14: MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 24.

Ställningstagande

Regelbunden uppföljning av vår konsumtions klimatpåverkan (utsläpp orsakade av varor vi importerar minus utsläpp från varor vi exporterar) bör också göras. Detta bör ges regeringen till känna.

21. Konsumtionsbaserad statistik, punkt 18 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 24 och avslår motion

2013/14: MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18.

Ställningstagande

En studie av Globala energisystem vid Uppsala universitet presenterade i september 2011 Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser. I studien ingår alla de utsläpp som svenska medborgare orsakar, dels genom konsumtion av inhemska och importerade produkter, dels genom de direkta utsläppen i offentlig sektor och i hushåll. Även utsläpp som svenskar orsakar på grund av flygresor och övriga internationella transporter är medtagna. Resultatet från studien visar att de totala utsläppen har ökat med ca 20 procent under perioden 1993–2005. I den officiella statistiken för Sverige under samma period uppvisas i stället en minskning med 10 procent. Vi anser att detta belyser två viktiga insikter:

1. Sambandet mellan ekonomisk tillväxt och klimatpåverkan är inte brutet i Sverige som regeringen hävdar.
2. För att upprätta rättvisa globala klimatavtal och nationella målsättningar måste konsumtionsbaserad bokföring bli central.

I nuläget rapporterar Naturvårdsverket sin officiella statistik av växthusgasutsläpp till UNFCCC, FN:s klimatkonvention. I denna statistik ingår endast de utsläpp som sker inom Sverige. Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att i sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen. Detta bör ges regeringen till känna.

22. Nationell klimatanpassning, punkt 19 (S, MP)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:MJ242 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S) yrkande 2 och

avslår motion

2013/14:MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 10.

Ställningstagande

Det är viktigt att minska samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringarna. Samhället måste förberedas för de negativa konsekvenserna, exempelvis inom den fysiska planeringen och utbyggnaden av infrastrukturen. Utan medveten planering finns risken att vi bygger fast oss i förhållanden som är svåra att rätta till. Flera utredningar pekar på vikten av att förbereda samhället för klimatförändringarna, bl.a. Klimat- och sårbarhetsutredningen. Staten bör ta ett helhetsgrepp om klimatanpassningsarbetet och tillsammans med länsstyrelserna ta fram en nationell klimatanpassningsstrategi som även är anpassad till regionala skillnader. Det finns ett behov av att tydliggöra och samordna arbetet mellan berörda myndigheter i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

23. Nationell klimatanpassning, punkt 19 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 10 och

avslår motion

2013/14: MJ242 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S) yrkande 2.

Ställningstagande

En nulägesanalys ger för handen att utsläppen globalt inte kommer att minska under vår generation. Men oavsett vilket så kan vi dock vara helt säkra på att klimatet kommer att variera och att Sverige kommer att ställas inför olika prövningar vid olika extremväderhändelser. Sverige kan i praktiken spendera flera procent av BNP på åtgärder för minskade utsläpp utan att det får någon som helst mätbar effekt på koldioxidhalten i atmosfären; därför är det rimligt att ett större fokus snarare läggs på att säkra svensk infrastruktur mot ett varierat klimat. Efter att larmen om en kraftig havsnivåhöjning konstaterats substanslösa och att ett varmare klimat, kombinerat med en högre halt koldioxid i atmosfären, snarast är bra för Sverige och de areella näringarna är de potentiella hoten snarast stormar, kyla och stora mängder snö. Stora delar av nationens infrastruktur är känslig för extrema väderförhållanden, och inför detta faktum behöver mer resurser kopplas till att undanröja dessa hot. Ett större finansiellt fokus bör därför läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar. Detta bör ges regeringen till känna.

24. Energiforskning, punkt 20 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Att sänka utsläpp av växthusgaser utan att det kopplas till innovationer som kan stå på egna ben i en konkurrensutsatt marknad är kostsamt och påverkar jobb och välfärd i Sverige och Europa negativt. Sveriges och Europas fokus måste därför riktas mot energiforskning där målet är att nya energislag ska bli så billiga att de konkurrerar ut fossila bränslen. Dagens förnybara energislag håller sällan måttet för att klara varken ekonomiska, tekniska eller miljömässiga hållbarhetsmål, och så länge detta är fallet kommer fossila bränslen att vara den dominerande energin i världen, framför allt i länder som gör en resa ur fattigdom mot förhållanden som mer liknar västvärldens. Detta bör ges regeringen till känna.

25. Strategier för renare luft, punkt 21 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Den 4 maj 2012 tecknades ett nytt avtal med FN:s luftvårskonvention. Avtalet, som brukar kallas Göteborgskonventionen efter det första under-tecknandet i Göteborg 1999, innebär att Sverige måste minska sina utsläpp av svaveldioxid (SO₂) med 22 procent, kväveoxid (NO_x) med 36 procent, ammoniak (NH₃) med 15 procent, flyktiga organiska ämnen (VOC) med 25 procent och små partiklar (PM_{2,5}) med 19 procent till 2020 jämfört med 2005. En sammanvägd strategi behöver tas fram med styrmedel och åtgärder för att nå målen. Tiden är knapp och åtgärderna måste fram snabbt. Detta bör ges regeringen till känna.

26. Strategiskt arbete mot försurning, punkt 22 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyry Niemi (S) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14: MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9.

Ställningstagande

Försurning av sjöar och vattendrag orsakas främst av nedfall av svavel- och kväveföreningar. Svavlet kommer främst från förbränning av fossila bränslen och kväveoxiderna från transporterna, främst dieselförbränning i båtar och vägfordon. Utsläppen från sjöfarten är den enskilt största källan till försurning i Sverige. Tydliga åtgärder behövs för att minska koldioxidutsläppen och utsläpp av svavel, kvävedioxider och partiklar från sjöfarten. Vi socialdemokrater tror att det går att hitta en långsiktig lösning på frågan där både basindustrins konkurrensvillkor och miljökraven går att förena. Sjöfarten måste fortsätta minska sina svavelutsläpp precis som andra branscher, men det måste ske genom att samma krav ställs på samtliga fartyg. Vidare är det av stor vikt att EU, ensamt eller tillsammans med IMO, tar initiativ till ett globalt system med handel med utsläppsrätter för sjöfarten. Utsläppshandeln kan bli ett viktigt verktyg i arbetet med att minska sjöfartens klimatpåverkan. Naturvårdsverket menar att för att få till stånd ytterligare utsläppsbegränsningar i EU krävs ett strategiskt aktivt arbete. Vi anser att regeringen ska ta fram en plan för en sådan aktiv strategi. Naturvårdsverket arbetar med ett underlag till en sådan strategi. Detta bör ges regeringen till känna.

27. Partikelhalten i städernas luft, punkt 23 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyy Niemi (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V) och Kristina Nilsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14: MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 6.

Ställningstagande

I några städer har dubbdäcksförbud införts på enskilda gator i syfte att minska halten av farliga partiklar. Men det behövs fler styrmedel för att minska den försämrade luftkvalitet som farliga partiklar orsakar. Det finns flera möjliga lösningar för att minska användningen av dubbdäck i storstäderna. Vi menar att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka styrmedel som bör införas för att minska luftföroreningarna av partiklar i våra städer. Diesebilarnas partikelfilter stoppar i

dag de större partiklarna men de mindre orsakar fortfarande skada. Satsningen på biogas har gjort att många taxibilar och bussar i storstäderna i dag drivs med fordonsgas som inte orsakar partikelutsläpp. Därför är det viktigt att säkerställa en ökad produktion av biogas. Vi anser att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka styrmedel som bör införas för att minska mängden förorenande partiklar i luften i städerna. Detta bör ges regeringen till känna.

28. Vindkraftens miljöpåverkan, punkt 24 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:MJ333 av Lars Gustafsson (KD),

2013/14:MJ396 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M),

2013/14:MJ400 av Annelie Karlsson m.fl. (S) och

2013/14:N322 av Josef Fransson och Thoralf Alfsson (båda SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Hänsyn bör tas till den sociala hållbarheten när placering av vindkraftverk avgörs. Detta innebär kortfattat att de sociala aspekterna för individen behöver belysas mer med stöd av forskning på området. Vi behöver bli bättre på att lyfta fram de sociala aspekterna och föra in detta som ett kriterium vid avgörande av vindkraftsetablering. Vindkraftsetableringen har en påverkan på den lokala miljön och boendeförhållanden och detta får inte på något sätt förringas. Närboende till vindkraft kan störas av buller, lågfrekventa infraljud och exempelvis sjunkande fastighetsvärden. Detta är inte acceptabelt. Individer och kommuner behöver ges möjlighet att själva bestämma vad marken i deras närmiljö ska användas till och få ett ökat inflytande över processen med vindkraftsetableringen. Mer forskning behövs om social hållbarhet där även socioekonomiska konsekvenser undersöks. För att säkerställa en hållbar utveckling i Sverige bör regeringen se över den sociala hållbarheten när placeringen av vindkraft avgörs.

När det gäller buller från vindkraftverk regleras de i dag av riktvärden som tas fram av Naturvårdsverket. Det nuvarande riktvärdet för vindkraftverk har alltmer ifrågasatts av såväl närboende som tillsynsmyndigheter och bullerexperter. Många upplever ljudet från ett vindkraftverk som mer störande än ljud från andra källor. Tillsynserfarenheter från olika kommuner visar att många närboende upplever sin livsmiljö kraftigt försämrade av vindkraftsbullret. Forskning vid Karolinska Institutet har visat att bullret från vindkraftverken är underskattat. Var tredje person uppger att han eller

hon blir mycket störd även om bullret inte överskrider 40 dB(A) intill bostaden. Störd nattsömn, huvudvärk, yrsel, tinnitus, koncentrationssvårigheter, högt blodtryck och hjärtkärlsjukdom har rapporterats som ett "wind turbine syndrome" i USA. En studie från 2009 av dr Nina Pierpoint visar att påverkan på hälsan från vindkraftverk är relaterat till avstånd. Uppsala-forskaren Conny Larsson visar också att olika atmosfäriska och väderrelaterade förhållanden inverkar på störningarnas radie, på sätt som inte hittills beaktats. En växande opinion föranleder nu kommuner att inlägga veto i samband med att de tar ställning till bygglov för nya vindkraftverk. De ökade motsättningarna mellan boende som eftersträvar en bullerfri miljö och vindkraftsaktörer som förekommit på flera håll i Sverige föranleder att många efterlyser en regeländring. Riktvärdet för vindkraftverksbuller behöver revideras och sänkas. Regeringen bör därmed ge i uppdrag till Naturvårdsverket att se över och lägga fram förslag på ett nytt riktvärde för vindkraftverk. Särskild hänsyn bör härvid tas till landskap med låg bakgrundsnivå, där tystnaden är en viktig kvalitet i boendemiljön. En rimlig nivå på buller från vindkraftverk vid bostad bör vara 35–37 dB(A).

Vindkraftverken är även ett hot mot många djurarter, så som rovfåglar och fladdermöss, som riskerar att dödas av bladens rotation. Vid ansökningsförfarandet för uppförande av nya vindkraftverk menar ornitologer att de får för lite tid på sig för den kartering som ska göras, vilket leder till ett undermåligt underlag. Vi menar därför att det är rimligt att kräva att en inventering och kartering av djurliv finns på plats redan när exploitören ansöker om att få uppföra nya vindkraftverk.

Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

EU:s vägval om klimatmålen påverkar utvecklingen i hela världen. Om EU enas om en progressiv position ökar möjligheterna för EU att driva på för ett globalt, rättvist och bindande klimatavtal vid FN:s klimattoppmöte i Paris nästa år. Om EU däremot misslyckas med att visa ledarskap blir förhandlingarna i Paris svårare. Om EU ska nå det övre spannet av målet på 80–95 procents utsläppsminskning till 2050, vilket är en anständighetsfråga om EU ska ta sin del av det globala ansvaret, är 40 procents utsläppsminskning till 2030 otillräckligt. Jag menar att målet bör vara 60 procents utsläppsminskning inom EU, utan brasklappar om bördefördelningens utformning. Därutöver är internationella klimatsatser viktiga, inte minst genom FN:s gröna fond, men det är inget som ska tillgodoräknas i utsläppsmålet.

Som komplement till utsläppsmålet behövs bindande (även för medlemsstaterna) mål om 45 procent förnybar energi och 40 procent energieffektivisering. I jämförelse med endast ett bindande mål skapar detta stora fördelar: EU-kommissionens analys pekar på över en halv miljon nya jobb, minskat beroende av importerad gas och kolkraft, lägre energikostnader och bättre folkhälsa.

2. Klimatmål på EU-nivå, punkt 2 (V)

Jens Holm (V) anför:

Vi delar EU-kommissionens analys att politiskt uppsatta målsättningar ska göras helt och hållet inhemskt, utan uppköp av internationella krediter med oklar klimat- och miljönytta. Europa behöver länder som går före och tar klimatansvar. Därför lägger Vänsterpartiet fram följande mål: EU ska ha nollutsläpp vid senast 2050 och all energiproduktion ska då vara förnybar. Till 2030 vill Vänsterpartiet att utsläppen av växthusgaser ska minska med minst 60 procent, jämfört med 1990, och minskningarna ska göras inom Europa. Energiproduktionen ska 2030 bestå av minst 45 procent förnybar energi. Och vi vill ålägga alla verksamheter att energieffektivisera sin verksamhet med 40 procent.

Givet att världens utsläpp fortsätter att öka och att Europa historiskt sett står för en stor del av den totala utsläppsmängden är detta att betrakta som minimikrav. Detta är målsättningar som vi också framfört i EU-parlamentet. Vänsterpartiet föreslår också en grundläggande reform av EU:s handelssystem med utsläppsrätter, EU ETS (Emissions Trading Scheme). Handelssystemet ska vara EU:s viktigaste styrmedel för att minska utsläppen och för att priset för att smutsa ned ska bli högt. I dag, med en

prisnivå på ca 40 kronor per ton, fungerar inte systemet. Vi välkomnar därför kommissionens förslag till åtgärder för att stärka handelssystemet, som vi ser som förslag i rätt riktning, men kommissionens förslag är inte tillräckliga. Vänsterpartiet vill ha ett lägre utsläppstak (dvs. en brantare, linjär utsläppskurva) som korresponderar med kravet om totala minskningar på 60 procent till 2030.

Vi vill också ha ytterligare åtgärder i närtid (dvs. innan 2020) för att komma till rätta med problemet med överutbud av utsläppsätter och det för låga priset på utsläppsätter. Vänsterpartiet ser också att det behövs kompletterande åtgärder på EU-nivå och på det nationella planet för att minska utsläppen från t.ex. transportsektorn och jordbrukssektorn, och vi skulle önska tydligare förslag på området.

3. Nationella klimatmål, punkt 11 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Redan två graders temperaturökning riskerar att slå mycket hårt mot utsatta områden. Miljöpartiet menar därför att Sveriges utsläppsmål ska ta sin utgångspunkt i vad som vore Sveriges rättmätiga del av ett globalt 1,5-gradersmål. Det är onekligen ett utmanande mål när vi befinner oss på en betydligt högre utsläppsbana, men det är ingen ursäkt för Sverige att blunda för vårt moraliska ansvar.

Vilka utsläppsminskningar som krävs för att klara ett 1,5-gradersmål är inte lika väl studerat som scenarier som leder till högre temperaturökningar, men enligt SMHI:s översyn av kunskapsläget från 2011 (Klimatologi nr 4, 2011) krävs – om vi ska ha 70 procents chans att klara 1,5 grader – att de globala utsläppen helt upphör till 2050. Enligt denna rapport skulle Sveriges del, givet konvergerande globala per capita-utsläpp, innebära en reduktion av Sveriges utsläpp till 2020 med nästan 40 procent och en minskning med 66 procent till 2030 jämfört med 1990. Detta bör Sverige anta som mål. År 2050 behöver Sveriges utsläpp i princip vara noll. Det finns dock vissa utsläpp som i praktiken är omöjliga att stoppa, såsom visst läckage av växthusgaser från mark, varför vi menar utsläppen bör vara så nära noll de kan vara 2050.

Regeringens långsiktiga utsläppsmål är att Sverige år 2050 ska ha ”noll nettoutsläpp”. Nettoresonemanget öppnar för att betydande utsläpp kvittas mot vetenskapligt osäkra sänkor, alternativt bygger på att andra länder i ett läge då hela världens utsläpp ska vara borta eller åtminstone mycket låga ändå ska vilja sälja utsläppskrediter till oss.

Miljöpartiet menar att det svenska utsläppsmålet bör klaras helt inom Sverige och inte tillgodoräkna sig kolsänkor. Finansiering av utsläppsminskningar och klimatanpassning i fattiga länder bör ske utöver våra egna utsläppsminskningar.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Pyy Niemi (S) och Kristina Nilsson (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (SD)

Josef Fransson (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

7. Motioner som bereds förenklat, punkt 25 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. När det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2013/14:209 Riksrevisionens rapport om klimat för pengarna.

Följdmotionerna

2013/14:MJ21 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på den utredning som regeringen ska tillsätta om klimatpolitiken efter 2020.

2013/14:MJ22 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en klimatbudget utifrån de klimatpolitiska målen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utsläppsminskningarna ska göras helt och hållet i Sverige och kompletteras med ett klimatbistånd finansierat av nya additionella medel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att minst 50 procent av intäkterna från auktionering av utsläppsrätter i Sverige ska gå till nya klimatåtgärder.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att fler utsläppsrätter undantas från handelssystemet för att få upp priset och få ett system som fungerar bättre.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att verka för ett lägsta pris, s.k. golvpris, inom systemet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att framtida eventuella överskott av utsläppsrätter inte ska säljas vidare vare sig inom FN- eller EU-systemet, utan ska annulleras.

2013/14: MJ23 av Josef Fransson och Mikael Jansson (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU ska verka för att bördefördelningen när det gäller minskade utsläpp av klimatgaser ska ha en tydlig koppling till nationernas faktiska utsläpp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska utreda riskerna för s.k. koldioxidläckage till följd av ogynnsamma konkurrensförhållanden för svensk industri.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen vid förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att EU:s medlemsstaters åtaganden ska kunna justeras utifrån framtida faktiska globala överenskommelser.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska driva som svensk linje att EU:s medlemsstater inte ska anta väsentligt större mål om minskning av utsläpp av växthusgaser än världens övriga stora utsläppare.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU bör motsätta sig åtaganden om utsläppsminskningar i form av internationella krediter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen både i Sverige och EU bör fokusera klimatpolitiken kring energiforskning och på nästa generations gröna energi.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva linjen att EU:s medlemsstater vid beräkningen av utsläpp av klimatgaser ska utgå från faktiska nettoutsläpp som inkluderar markanvändningen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ompröva sin politik för etanol och biodiesel och ta större hänsyn till kostnader och miljöförstöring kopplat till detta.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingar inom den klimat- och energipolitiska ramen ska verka för att likställa kärnkraft med förnybar energi.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett större finansiellt fokus bör läggas på att förbereda Sverige för eventuella framtida klimatförändringar.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:C330 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en konsekvensbeskrivning av politiska beslut för klimatet i form av koldioxidutsläpp.

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i EU verka för "hållbarhetskriterier" för fossila bränslen.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa EU:s hållbarhetskriterier för biobränslen och utvidga dem till att gälla även fasta biobränslen.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för minskad konsumtion av kött och övergång till mer vegetarisk mat.

2013/14:Fö211 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en lagändring i fråga om överlämning av ansökningshandlingar om vindkraftverk till Försvarsmakten.

2013/14:T526 av Stina Bergström m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett klimatpolitiskt ramverk.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för att EU ska skärpa sina utsläppskrav på bilproducenterna.

2013/14:MJ214 av Lise Nordin m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra det kommunala vindkraftsvetet rättssäkert.

2013/14:MJ221 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att minska mängden klimatpåverkande gaser av humant ursprung i atmosfären.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna biologisk produktionsförmåga.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda behovet av fortsatt forskning och utveckling av frågor som rör biokolteknik.

2013/14: MJ239 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för inrättandet av en global klimat- och miljöombudsmannafunktion.

2013/14: MJ242 av Ann-Kristine Johansson och Phia Andersson (båda S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydliggöra och samordna arbetet mellan berörda myndigheter i arbetet med klimatanpassningsstrategin.

2013/14: MJ278 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga framtida åtgärder för att uppmuntra kommuner och landsting att satsa på en vegetarisk dag i veckan på offentliga arbetsplatser.

2013/14: MJ298 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas ett mål om att minska köttkonsumtionen med 25 procent fram till 2020 jämfört med dagens nivåer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att kommuner ska uppmuntra till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan.

2013/14: MJ333 av Lars Gustafsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över placeringar av och gränsvärden för buller från vindkraftverk.

2013/14: MJ396 av Cecilie Tenfjord-Toftby (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av att se över den sociala hållbarheten vid miljöprövningen när placeringen av vindkraft avgörs.

2013/14:MJ400 av Annelie Karlsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över Naturvårdsverkets riktvärde för buller från vindkraftverk.

2013/14:MJ405 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige behöver en plan för att minska köttkonsumtionen som en del i arbetet med att hejda den ökade växthuseffekten.

2013/14:MJ428 av Göran Lindell och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska koldioxidutsläppen.

2013/14:MJ468 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inför klimatmötet i Warszawa, COP 19/CMP9, och dess efterföljare bör kräva ett nytt globalt klimatmål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande klimatavtal.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2020.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2050.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges köp av utsläppskrediter via CDM (Clean Development Mechanism) för att uppnå det nationella klimatmålet ska upphöra.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska driva kravet att EU höjer sitt klimatmål till 30 procent till 2020.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om att Sverige ska verka för att det internationella avtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande och rättvist ansvarsfördelat.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar ska verka för klimatfinansiering utanför det ordinarie biståndet med nya additionella medel.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella klimatförhandlingar ska verka för nya finansieringsmekanismer med tillräckliga, stabila och förutsägbara summor till klimatåtgärder i utvecklingsländerna.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör leva upp till EU-direktivet om utsläppshandeln och öronmärka auktioneringsintäkterna till klimatåtgärder i enlighet med direktivet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en internationell översyn som gör en noggrann utvärdering av CDM.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i klimatförhandlingar bör verka för att ett fondbaserat system för REDD (Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation) utvecklas.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett nytt klimatprogram.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en bindande klimatbudget utifrån de klimatpolitiska målen.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige med omedelbar verkan bör besluta att överskottet av utsläppsrätter ska annulleras.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik om växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige.

2013/14: MJ470 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att integrera LULUCF i Sveriges EU-interna åtaganden, i linje med ingångna avtal i och med Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod.

2013/14: MJ491 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vi måste öka våra ansträngningar för att hejda klimatförändringarna.

2013/14: MJ492 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en sammanvägd strategi med styrmedel och åtgärder för att nå de nya åtagandena i FN:s luftvårdskonvention.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka styrmedel som bör införas för att minska mängden förorenade partiklar i luften i städerna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att genomföra en breddning av kväveoxidavgiften enligt Naturvårdsverkets förslag och ta fram en konsekvensanalys av förslaget.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja den befintliga avgiften på kväveoxid till 60 kronor per kilo.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen, i syfte att klara miljömålet Bara naturlig försurning, bör ta fram en aktiv plan för ett strategiskt arbete inom EU för ytterligare utsläppsbegränsningar.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige även fortsättningsvis ska inta en aktiv roll i de internationella förhandlingarna om minskade ozonpåverkande utsläpp inom ramen för Montrealprotokollet.

2013/14: MJ493 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de kommande internationella klimatförhandlingarna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja förslaget att EU, oavsett andra länder, till 2020 ska minska utsläppen med 30 procent jämfört med 1990.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska vara pådrivande för ETS-systemets utveckling och att långsiktiga strukturella åtgärder för att lösa problemet med låga utsläppspriser och stora överskott på utsläppsrätter ska tas fram.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska driva att EU:s klimatmål för 2030 ska svara mot den högre delen av spannet i EU:s mål för 2050 som är minus 80–95 procent till 2050.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska driva att EU inför sektorsvisa klimatmål.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inom EU ska verka för att kommissionens arbete med färdplanen för klimatpolitiken till 2050 tar sikte på att nå det högre målet i spannet med minus 80–95 procent till 2050.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande för att skapa nya internationella finansieringskällor för klimatomställningen i utvecklingsländer.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara drivande för att EU ska stå för en generös andel av FN:s gröna klimatfond.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att klara riksdagens beslutade klimatmål på 40 procents minskning 2020 jämfört med 1990 utan att räkna med klimatkrediter inköpta i andra länder (CDM och JI).
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen årligen ska rapportera målnuppfyllelsen av riksdagens klimatmål till riksdagen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lägga fram ett förslag för riksdagen om ett klimatmål på en minskning av växthusgasutsläppen med minst 90 procent 2050 jämfört med 1990 och att Sverige 2050 ska vara fritt från användning av fossila bränslen.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att också lägga fram sektorsvisa mål samt delmål 2030 och 2040.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett klimatpolitiskt ramverk.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett klimatpolitiskt råd som ska granska och följa regeringens arbete med det klimatpolitiska ramverket.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra regelbundna uppföljningar av den klimatpåverkan som konsumtionen i Sverige har.

2013/14: MJ515 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda hur ett system med utsläppstak för koldioxid och medborgarutdelning skulle kunna utformas i Sverige.

2013/14: MJ518 av Helena Leander m.fl. (MP):

46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja vegetarisk mat i offentliga verksamheter.

2013/14: N222 av Kent Persson m.fl. (V):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunalt veto.

2013/14: N238 av Kew Nordqvist m.fl. (MP):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om maximiinblandning av fossilgas i den fordonsgas som säljs som drivmedel.

2013/14: N322 av Josef Fransson och Thoralf Alfsson (båda SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kartering och inventering av djurliv som kan drabbas av vindkraftverken ska vara på plats vid den initiala ansökan om uppförande av vindkraftverk.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättning för förlorat värde på fastigheter vid uppförande av vindkraftverk.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare vid uppförande av vindkraftverk.

2013/14: N323 av Josef Fransson (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omprövning av begränsningen att endast tre parter kan samverka om en röttningsanläggning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omprövning av regelverket för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att tillsätta en utredning om potentialen i att framställa biogas och gödningsprodukter av alger och tång.

2013/14:N425 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en enklare tillståndsprocess för vindkraft.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 25

Motion	Motionärer	Yrkanden
25. Motioner som bereds förenklat		
2013/14:U316	Åsa Romson m.fl. (MP)	34
2013/14:Fö211	Peter Rådberg m.fl. (MP)	2
2013/14:MJ214	Lise Nordin m.fl. (MP)	
2013/14:MJ221	Jan Lindholm (MP)	1–3
2013/14:MJ239	Jan Lindholm (MP)	
2013/14:MJ278	Hillevi Larsson (S)	
2013/14:MJ298	Jens Holm m.fl. (V)	1, 2 och 5
2013/14:MJ405	Elin Lundgren (S)	
2013/14:MJ468	Jonas Sjöstedt m.fl. (V)	1, 2, 5–9, 11, 13, 15, 16, 18 och 25
2013/14:MJ470	Johnny Skalin (SD)	
2013/14:MJ492	Matilda Ernkrans m.fl. (S)	7, 8 och 27
2013/14:MJ493	Matilda Ernkrans m.fl. (S)	3, 8, 9 och 11
2013/14:MJ515	Annika Lillemets m.fl. (MP)	1
2013/14:MJ518	Helena Leander m.fl. (MP)	46
2013/14:N222	Kent Persson m.fl. (V)	7
2013/14:N238	Kew Nordqvist m.fl. (MP)	14
2013/14:N322	Josef Fransson och Thoralf Alfsson (båda SD)	5 och 6
2013/14:N323	Josef Fransson (SD)	4–6
2013/14:N425	Jennie Nilsson m.fl. (S)	23